

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ADALET

**YAKALAMA VE YAKALAMAYI
KALDIRMA İŞLEMLERİ**

Ankara, 2018

- Bu bireysel öğrenme materyali, mesleki ve teknik eğitim okul / kurumlarında uygulanan çerçeve öğretim programlarında yer alan kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1.YAKALAMA KAVRAMI.....	3
1.1. Yakalamanın Aşamaları ve İçeriği.....	3
1.1.1.Yakalama Yetkisi	4
1.1.2. Şikâyet Tâbi Suçlarda Yakalama	5
1.1.3.Bazı Özel Yakalama ve Gözaltı Hâlleri.....	5
1.1.4. Yakalamadan Sonraki İşlemler	7
1.1.5. Küçükler Hakkında Yakalama.....	8
1.1.6.Yakalama İşlemi	9
1.1.7. Yakınlarına Haber Verme.....	14
1.1.8. Sağlık Kontrolü.....	15
1.1.9. Cumhuriyet Savcısı, Cumhuriyet Başsavcısı ve Hâkimin Rolü	16
1.2.Mesleki Program İçindeki Yakalama Ekran Menüleri.....	18
1.2.1.Sistem Üzerinden Gelen Yakalama Kararı UYAP Ekranı	19
1.2.2.Sistem Dışı Gelen Yakalama Kararı UYAP Ekranı	19
1.2.3.Dosya Arama Ekran MenüleriUYAP Ekranı.....	20
1.2.4. Evrak Hazırlama UYAP Ekranı.....	22
1.2.5. İş Listeleri Ekran Menüleri UYAP Ekranı	22
1.2.6. Yakalama Defteri UYAP Ekranı	23
UYGULAMA FAALİYETİ	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	26
2. YAKALAMANIN KALDIRILMASI VE AŞAMALARI.....	27
2.1. Yakalamanın Kaldırılması Kararının Evrak İşlemleri	29
2.2. Cumhuriyet Savcılığı Ekranlarında Yakalamanın Kaldırılması Kararının Uygulanması İşlem Adımları	35
2.2.1. Evrak İptal İşlemleri UYAP Ekranı.....	35
2.2.2. Verisel Yıllık İş Cetveli Hazırlama UYAP Ekranı	36
2.2.3. Taşra veya Kolluk Kuvvetlerine Gönderilen Dosyaların Dökümü UYAP Ekranı	37
2.2.4. Üzerinde Hiçbir İşlem Yapılmamış Yakalama Dosyalarının Dökümü	37
2.2.5. Yakalama Dosyası Kapatma UYAP Ekranı	38
2.2.6. Mahkeme Bazında Açık Dosyaların Dökümü UYAP Ekranı.....	39
2.2.7. Yakalama Uyarısı Devam Eden Kapalı Dosyalar UYAP Ekranı	39
2.2.8. Yakalama dosyası güncelleme UYAP ekranı	40
DEĞERLER ETKİNLİĞİ.....	41
UYGULAMA FAALİYETİ	42
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI	47
KAYNAKÇA	49

AÇIKLAMALAR

ALAN	Adalet
DAL	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Yakalama ve Yakalamayı Kaldırma İşlemleri
MODÜLÜN SÜRESİ	40/20
MODÜLÜN AMACI	Bireye/öğrenciye yakalama ve yakalamayı kaldırma işlemleri ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırmaktır.
MODÜLÜN ÖĞRENME KAZANIMLARI	1. Yakalama kararının evrak işlemlerini yapabileceksiniz. 2. Yakalamanın kaldırılması kararının evrak işlemlerini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Kalem Hizmetleri Atölyesi Donanım: Evrak imha makinesi, kâtip çalışma masası, camlı dolap, arşiv dolabı, bilgisayar, internet, mesleki program, projeksiyon, tarayıcı
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bireysel öğrenme materyali içinde yer alan ve her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendirebileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrencimiz,

Tüm hukuk sistemlerinde suçun ve suçlunun topluma zararlarının önlenmesi, suç işleme şüphesi altında bulunan şahısların suçlulardan ayırt edilmesi ve toplumun suçun sonuçlarından olumsuz etkilenmemek üzere geliştirdiği yöntemler bulunmaktadır.

Soruşturmanın sağlıklı yürütülmesini sağlamak amacıyla hukuk; belli kurumlara yetkiler vererek şüpheliyi zorla getirme, şüpheliyi yakalama ve ileri safhalar için tutuklama imkânı vermiştir.

Konumuz koruma tedbirleri başlığı altında ele alınmakta olduğundan bu yönüyle dikkate alınmalıdır. Zira yakalama, hukukumuzda bir koruma tedbiri olarak uygulanmaktadır. Anılan her üç tedbir de, ceza muhakemesinin yürütülmesini sağlamaya, sonucunda uyuşmazlık konusu olaya uygun bir karar vermeye ve verilen kararın infazını gerçekleştirebilmeye yönelik tedbirlerdir. Koruma tedbirlerine başvurulmasının amacı muhakemenin سلامتini, yakın olan tehlikeli sonuçtan korumaktır.

Hukukun tanıdığı hakların kullanılması genel olarak tüm toplumu ilgilendiren, hukuk alanıyla ilgisi olmayan bireylerin de zaman zaman farkında olmayarak da olsa başvurdukları korunma yollarıdır.

Sonuç olarak bireysel öğrenme materyalindeki bilgiler, alan eğitimi dışında tüm bireylerin de zaman zaman vatandaşlık haklarını kullanarak yararlanabilecekleri kaynakları da içermektedir.

Bireysel öğrenme materyali, Adalet alanının bütün aşamalarında gerekli olan bilgileri içermektedir. Buradaki bilgiler, fertlerin uygulama sırasında yanlış muameleye maruz kalmasını engelleyecek niteliktedir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu faaliyet ile yakalama kararının evrak işlemlerini yapma bilgi ve becerisine sahip olacaksınız.

ARAŞTIRMA

- Adalet Bakanlığı'nın http://www.hukukiyardim.gov.tr/myd_brosurler/sanikmisiniz.pdf sitesinde bulunan broşürden yakalama hakkında verilen bilgileri inceleyiniz.
- Yakalama, gözaltına alma ve tutuklama ifadelerinin anlamlarını araştırarak arkadaşlarınızla tartışınız.
- Mahkeme ya da Cumhuriyet savcılığını ziyaret ederek yakalama ve yakalamanın kaldırılması yazıları ile ilgili bilgiler alınız.
- Cumhuriyet savcılığını ziyaret ederek yakalama ve yakalamanın kaldırılmasıyla ilgili UYAP ekran menüleri hakkında bilgiler alınız.

1. YAKALAMA KAVRAMI

Yakalama; kamu güvenliğine, kamu düzenine veya kişinin vücut veya hayatına yönelik var olan bir tehlikenin giderilmesi için denetim altına alınması gereken veya suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan kişinin gözaltına alınma veya muhafaza altına alınma işlemlerinden önce hâkim kararı olmaksızın özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasını ifade eder.

1.1. Yakalamanın Aşamaları ve İçeriği

Yakalama, kişinin denetim altına alınmasıdır. Yakalamanın belli bir şekli yoktur. Hareket özgürlüğünün kaldırılması yeterlidir. Ayrıca, yakalamaya başvurulacağına kişiye önceden tebliği gerekmez. Ancak yakalanan kişi ne gibi bir önlemle karşı karşıya kaldığını bilmelidir. Yakalama, yakalanan kişinin özgürlüğünün kısıtlanması demek olduğundan, kişinin yakalandığı andan itibaren hakları yürürlüğe girer. Bunun için, yakalama işlemi tereddüde yer vermeyecek biçimde açık olmalıdır.

1.1.1. Yakalama Yetkisi

Yakalama, hâkim kararı veya Cumhuriyet savcısının emriyle veya doğrudan kolluk kuvveti veya suçüstü hâlinde herkes tarafından yapılabilir. Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanuni haklarını derhâl bildirir (CMK madde 90, f. 4). Bu düzenleme ile Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinin 8'inci maddesinde yer alan “yakalanan kişinin aranması” ile ilgili hükümlerin yasal dayanağı sağlanmış oldu. Yakalanan kişiye, suç ayrımı gözetilmeksizin yakalama sebebi ve hakkındaki iddialar ile susma ve müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile diğer kanuni hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı, herhâlde yazılı, bunun hemen mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl bildirilir (YGAİAY madde 6, f. 4).

1.1.1.1. Yakalayan Şahsın Herhangi Bir Kişi Olması

Henüz yetkili bir merci tarafından verilmiş bir tutuklama müzekkeresi olmadan meşhut bir cürüm sırasında rastlanan veya meşhut cürümden (suçüstü) dolayı takip olunan suçun, çok az önce işlenmiş olduğunu gösteren eşya veya delillerle yakalanan ve firar etme ihtimali bulunan ya da hüviyetinin tespiti derhâl mümkün olmayan hâllerde yakalama işlemi kolluk kuvvetinin yanı sıra herkes tarafından yapılabilir.

1.1.1.2. Yakalayanın Kolluk Görevlisi Olması

- Gecikmesinde sakınca bulunan ve Cumhuriyet savcısına veya derhâl amirlerine müracaat imkânı olmayan hâllerde, hakkında tutuklama müzekkeresi kesilmesi gereken kişileri veya suçüstü hâlinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hâllerde suç işlendiğine veya suça teşebbüs edildiğine dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan şüphelileri,
- Kolluk kuvvetinin kanun ve usul dairesinde verdiği emirlere itaatsizlik eden ve aldığı tedbirlere uymayanları,
- Görev yaparken mukavemetle bulunan veya görevinden alıkoymak maksadıyla kolluk kuvvetine zorla karşı koyan ve yakalanmadıkları takdirde hareketlerine devam etmeleri ihtimali bulunan kişileri,
- Haklarınca yetkili mercilerce verilen yakalama ve tutuklama kararı bulunanları veya kanunda istenilen bir mükellefiyeti yerine getirmediikleri için yakalanması gerekenleri,
- Uyuşturucu maddeleri alan, satan, bulunduran veya kullananları,
- Halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk hâlinde başkalarına saldıranları,
- Halkın huzur ve sükûnunu bozanlardan, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenlerle, başkalarına saldırıya yeltenenleri ve kavga edenleri,
- Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslah için kanunlarda belirlenen esaslara uygun olarak, alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla, toplum için tehlike teşkil

- eden akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,
- Haklarında mahkemece çocuk bakım ve yetiştirme yurtlarına veya benzeri resmî veya özel kurumlara yerleştirilmesine veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen çocukları,
 - Usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren veya hakkında sınır dışı etme veya geri verme kararı alınan kişileri,
 - Kimliğini bir belge ile veya kolluk kuvvetince tanınmış veya güvenilir kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenlerle gösterdikleri belgelerin doğruluğundan şüphe edilen kişileri, aranan kişilerden olup olmadıkları, anlaşılınca veya gerçek kimliği ortaya çıkıncaya kadar 24 saati geçmemek üzere, Kolluk görevlileri yakalama, gözaltına alma ve muhafaza altına almaya yetkilidir. Bu kişilere kimliklerini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.
 - Kolluk kuvveti tarafından yapılan yakalama hâlinde işlem, yakalanan kişi ve uygulanan tedbirler derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilir.

1.1.2. Şikâyeteye Tâbi Suçlarda Yakalama

Takibi şikâyeteye bağlı suçların küçüklere ya da beden veya akıl hastalığı veya maluliyet veya güçsüzlüğün sebebiyle kendini idareden aciz içinde bulunanlara kaşı işlenmesi hâlinde işlenen meşhut suçlarda şüphelinin yakalanması şikâyeteye tâbi değildir. Şikâyet olmasa dâhi kolluk kuvveti yeterli delilleri toplamakla mükelleftir.

1.1.3. Bazı Özel Yakalama ve Gözaltı Hâlleri

Bazı özel yakalama ve gözaltı hâlleri bulunmaktadır.

1.1.3.1. Yakalama Emri Üzerine Yakalama

Yakalama, yukarıda belirtildiği üzere, genellikle fiili bir durumdur. Bir karara veya emre dayanmaz. Ancak, Yasa'da müzekkereli yakalama hâli de düzenlenmiştir. Bu hâlde kolluk yakalama emrinin bir gereği olarak yakalama yapar. Kural olarak, soruşturma evresinde çağrı üzerine gelmeyen veya çağrı yapılamayan şüpheli hakkında, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından yakalama emri düzenlenebilir. Ayrıca, tutuklama isteminin reddi kararına itiraz hâlinde, itiraz mercii tarafından da yakalama emri düzenlenebilir (CMK madde 98/1). Kovuşturma evresinde ise mahkeme, sanığın hazır bulunmasına ve zorla veya yakalama emriyle getirilmesine her zaman karar verebilir (CMK madde 199). Kolluk, zorla getirme kararının veya yakalama emrinin bir gereği olarak yakalama işlemi yapar. Kovuşturma evresinde kaçak sanık hakkında yakalama emri resen veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim veya mahkeme tarafından düzenlenir (CMK madde 98/3). Ancak CMK madde 247'ye göre kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaçaklık tespit edildiğinde kaçaklık statüsü doğar. Belirtelim ki hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır. Yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne

çıkarılamıyorsa, aynı süre içinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliyede kurulu sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kullanılması suretiyle yetkili hâkim veya mahkeme tarafından bu kişinin sorgusu yapılır veya ifadesi alınır (CMK madde 94).

Yakalanmış iken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli veya sanık ya da tutukevi veya ceza infaz kurumundan kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında Cumhuriyet savcıları ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilirler (CMK madde 98/2). Yakalama emrinde, kişinin açık eşkâli, bilindiğinde kimliği ve yüklenen suç ile yakalandığında nereye gönderileceği gösterilir (CMK madde 98/4). Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir (CMK madde 90/6).

Yakalama emri üzerine başvurulacak başka bir yakalama ise Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yasa'da gösterilmektedir. Buna göre, hükümlü, hapis cezası veya güvenlik tedbirinin infazı için çağrı kâğıdı gönderildiği hâlde, on gün içinde gelmez, kaçır ya da kaçacağı şüphesini uyandırır, Cumhuriyet savcısı yakalama emri çıkarır. Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıldan fazla hapis cezasının infazı için doğrudan yakalama emri çıkarılır (CGİK madde 19). Bu yakalama emrinde de hükümlünün eşkâli, kimliği ve infaz için yakalama emrinin çıkartıldığı ve yakalandığında nereye gönderilmesi gerektiği bildirilmelidir (CMK madde 98/4).

1.1.3.2. Olay Yerinde Alınan Tedbirlere Uyulmaması Nedeniyle Özgürlüğün Kısıtlanması

Olay yerinde görevine ait işlemlere başlayan adli kolluk görevlisi, bunların yapılmasına engel olan veya yetkisi içinde aldığı tedbirlere aykırı davranan kişileri, işlemler sonuçlanıncaya kadar ve gerektiğinde zor kullanarak bundan men eder (CMK madde 168). Kolluk bu hükme dayanarak kişi Karakola götürülüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber adliyeye verilirler (PVSK madde 13,17/B).

1.1.3.3. Yakalama ve İhzar (Zorla Getirme) Kararlarının Yerine Getirilmesi:

Durdurma ve kimlik sorma, polisin, kişileri ve araçları durdurarak kimliklerini sorma yetkisi vardır (PVSK madde 4/A). Bu yetki sayesinde adli soruşturma kapsamında verilmiş ve merkezi bir sisteme kaydedilmiş olan yakalama ve zorla getirme kararları ülke çapında kolayca yerine getirilebilir. Belirtelim ki polis kimlik sorduktan sonra veya doğrudan bilgi sormak için de kişileri durdurabilir. Bu husus da kimlik sorma için durdurma hükümlerine tabidir.

Polisin, hakkında yakalama emri ya da zorla getirme kararı verilmiş olan kişileri tespit etmek amacıyla durdurma yetkisi yanında şu amaçlarla da durdurma yapma yetkisi vardır: Polis, kişi ve araçları 1) bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek, 2) kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek, 3) suç işlendikten sonra kaçan faillerin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç veya kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek. Görüldüğü amaca göre

durdurma önleyici veya adli nitelik gösterebilmektedir. Durdurma yetkisinin kullanılabilmesi için polisin tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebin bulunması gerekir. Süreklilik arz edecek, fiilî durum ve keyfilik oluşturacak şekilde durdurma işlemi yapılamaz (PVSK madde 4/A).

Polis, durdurduğu kişiye durdurma sebebini bildirir ve durdurma sebebine ilişkin sorular sorabilir; kimliğini veya bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibraz edilmesini isteyebilir. Durdurma süresi, durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan süreden fazla olamaz. Durdurma sebebini ortadan kalkması hâlinde kişilerin ve araçların ayrılmasına izin verilir. Polis, durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik gerekli tedbirleri alabilir. Ancak bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez. Polis, kimlik sormadan önce durdurduğu kişiye kendisinin polis olduğunu belirleyen belgeyi göstermek zorundadır. Polis durdurduğu kişiye kimliğini ispatlaması hususunda gerekli kolaylığı gösterir. Belgesinin bulunmaması, açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla ya da sair surette kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhâl Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılınca kadar gözüaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözüaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır. Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözüaltına alınma veya tutuklanma hâline derhâl son verilir.

Belirtelim ki kimliğin ispat edilememesi karşılığında idari yaptırım öngörölmüş kabahat niteliğinde bir haksızlıktır (Kabahatler K. madde 40). Kimliğinin tespiti amacıyla tutulan kişiye, kimliği tespit edildikten sonra ve talepte bulunması hâlinde, bu amaçla tutulduğuna ve tutulma süresine dair bir belge verilir. Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözüaltına alınma veya tutuklanma hâline derhâl son verilir. Nüfusa kayıtlı olmadığı için kimliği tespit edilemeyen kişilerin nüfusa kayıtlarının temini için gerekli işlemler yapıldıktan sonra, PVSK madde 5'e göre fotoğraf ve parmak izi tespit edilerek kayda alınır. Kimliği tespit edilemeyen kişinin yabancı olduğunun anlaşılması hâlinde, 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır. PVSK ve diğer kanunların verdiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında, polis tarafından gerekli işlemler için durdurulan kişiler ve araçlarla ilgili hükümler saklıdır.

1.1.4. Yakalamadan Sonraki İşlemler

Yakalanan kişinin ilk olarak üst araması yapılır. Yakalanan kişinin kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla kaba üst araması yapılarak, silah ve bunun gibi unsurlardan arındırılması sağlanır.

Yakalama sırasında suçun iz, emare, eser ve delillerinin yok edilmesini veya bozulmasını önleyecek tedbirler alınır.

Yakalanan kişiye, suç ayrımı gözetilmeksizin yakalama sebebi ve hakkındaki iddialar ile susma ve müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile diğer kanuni hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı, herhâlde yazılı, bunun hemen mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl bildirilir.

Kolluk kuvveti tarafından yapılan yakalama hâlinde işlem, yakalanan kişi ve uygulanan tedbirler derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilir.

Yakalamadan ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin emirden, yakalananın bir yakınına veya belirlediği bir kişiye Cumhuriyet savcısının emriyle gecikmeksizin haber verilir.

Yakalama işlemi bir tutanağa bağlanır. Bu tutanağa yakalananın, hangi suç nedeniyle, hangi koşullarda, hangi yer ve zamanda yakalandığı, yakalamayı kimlerin yaptığı, hangi kolluk mensubunca tespit edildiği, haklarının tam olarak anlatıldığı açıkça yazılır, bu tutanağın bir sureti yakalanan kişiye verilir. Bu kişiye ayrıca haklarının yazılı olarak bildirildiğini ve kendisi tarafından da bu hususun anlaşıldığını belirten bu Yönetmeliğe ekli **Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı Şüpheli ve Sanık Hakları Formu (EK-A)** tanzim edilerek imzalı bir örneği verilir.

Yakalanan kişinin gözaltına alınacak olması veya zor kullanılarak yakalanması hâllerinde hekim kontrolünden geçirilerek yakalanma anındaki sağlık durumu belirlenir.

Yakalanan veya tutuklanarak bir yerden diğer bir yere nakledilen kişilere, kaçacaklarına ya da kendisi veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz ettiğine ilişkin belirtilerin varlığı hâllerinde kelepçe takılabilir.

1.1.5. Küçükler Hakkında Yakalama

Küçükler hakkında yakalama kararı işlemleri Fiili İşlediği Zaman 12 Yaşını Bitirmemiş Olanlar ve fiili işlediği zaman 12 yaşını bitirmiş ve 18 yaşını doldurmamış olanlar olarak aşağıda incelenmiştir.

1.1.5.1. Fiili İşlediği Zaman 12 Yaşını Bitirmemiş Olanlar

- Fiili işlediği zaman on iki yaşını doldurmamış olanlar ile on beş yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler;
 - Suç nedeni ile yakalanamaz ve hiçbir suretle suç tespitinde kullanılamaz.
 - Kimlik ve suç tespiti amacı ile yakalama yapılabilir. Kimlik tespitinden hemen sonra serbest bırakılır. Tespit edilen kimlik ve suç, mahkeme başkanı veya hâkimi tarafından tedbir kararı alınmasına esas olmak üzere derhâl Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

1.1.5.2. Fiili İşlediği Zaman 12 Yaşını Bitirmiş 18 Yaşını Doldurmamış Olanlar

On iki yaşını doldurmuş, ancak on sekiz yaşını doldurmamış olanlar suç sebebi ile yakalanabilirler. Bu çocuklar, yakınları ile müdafiyeye haber verilerek derhâl Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilirler; bunlarla ilgili soruşturma Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat yapılır ve aşağıdaki hükümlere göre yürütülür:

- Çocuğun gözetimine alındığı ana-baba veya vasisine bildirilir.
- Kendi talebi olmasa bile müdafiden yararlandırılır, ana-baba veya vasisi müdafî seçebilir.
- Müdafî hazır bulundurulmak şartı ile şüpheli çocuğun ifadesi alınır.
- Kendisinin yararına aykırı olduğu saptanmadığı veya kanuni bir engel bulunmadığı durumlarda ana-babası veya vasisi ifade alınırken hazır bulunabilir.
- Yetişkinlerden ayrı yerlerde tutulur.
- 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda yazılı suçlar büyüklerle beraber işlendiği takdirde soruşturma evresinde çocuklarla ilgili evrak ayrılır, soruşturmaları ayrı ayrı yürütülür.
- Çocukların kimlikleri ve eylemleri mutlaka gizli tutulur.
- Suçun mağduru çocuksa, bunlara karşı işlenen suçüstü hâllerinde, kovuşturulması suçtan zarar gören kimsenin şikâyetine bağlı olan fiillerde şüphelinin yakalanması ve soruşturma yapılması için şikâyet şartı aranmaz.
- Çocuklarla ilgili işlemler mümkün olduğu ölçüde sivil kıyafetli görevliler tarafından yerine getirilir.
- Çocuklara kelepçe ve benzeri aletler takılamaz. Ancak, zorunlu hâllerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli önlemler alınır.

1.1.6. Yakalama İşlemi

Yakalama, aşağıda belirtilen yetkiler çerçevesinde, hâkim kararı veya cumhuriyet savcısının emriyle veya doğrudan kolluk kuvveti veya suçüstü hâlinde herkes tarafından yapılabilmektedir. Yakalamanın doğrudan kolluk kuvvetleri tarafından yapılması hâlinde işlem, yakalanan kişinin ismi ve alınan tedbirler derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilir.

Yakalama yetkisi aşağıda belirtilen hâllerde kolluk kuvvetlerine aittir.

- Gecikmesinde sakınca bulunan ve Cumhuriyet savcısına veya derhâl âmirlerine müracaat imkânı olmayan hâllerde; hakkında yakalama emri düzenlenmesi veya tutuklama kararı verilmesi gereken kişileri ya da suçüstü hâlinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hâllerde suç işlendiğine veya suça teşebbüs edildiğine dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan şüphelileri,

- Kolluk kuvvetinin kanun ve usul dairesinde verdiği emre itaatsizlik edenleri ve aldığı tedbirlere uymayanları,
- Görev yaparken mukavemette bulunan veya görevinden alıkoymak maksadıyla kolluk kuvvetine zorla karşı koyan ve yakalanmadıkları takdirde hareketlerine devam etmeleri ihtimali bulunan kişileri,
- Haklarında yetkili mercilerce verilen yakalama emri, yakalama ve tutuklama kararı bulunanları veya kanunla istenilen bir mükellefiyeti yerine getirmedikleri için yakalanması gerekenleri,
- Uyuşturucu ve uyarıcı maddeleri alan, satan, bulunduran veya kullananları,
- Halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk hâlinde başkalarına saldıranları,
- Halkın huzur ve sükûnunu bozanlardan, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenlerle, başkalarına saldırıya yeltenenleri ve kavga edenleri,
- Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslahı için kanunlarla belirtilen esaslara uygun olarak, alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası, uyuşturucu ve uyarıcı madde veya alkol tutkunu, serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,
- Haklarında mahkemece çocuk bakım ve yetiştirme yurtlarına veya benzeri resmî veya özel kurumlara yerleştirilmesine veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen çocukları,
- Usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren veya hakkında sınır dışı etme veya geri verme kararı alınan kişileri,

yakalayabilir.

Aşağıda belirtilen durumlarda ise herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

- Kişiye suç işlerken rastlanması,
- Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması ihtimalinin bulunması veya hemen kimliğini belirleme imkânının bulunmaması

Soruşturma ve kovuşturma işlemi şikâyete bağlı olmakla birlikte beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz olanlara karşı işlenen suçüstü hâllerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

Yakalanan kişi ile ilgili olarak yapılması gerekli işlemler şunlardır:

- Yakalanan kişinin kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla kaba üst araması yapılarak, silah ve bunun gibi unsurlardan arındırılması sağlanır.
- Yakalama sırasında suçun iz, emare, eser ve delillerinin yok edilmesini veya bozulmasını önleyecek tedbirler alınır.
- Yakalanan kişiye, suç ayrımı gözetilmeksizin yakalama sebebi ve hakkındaki iddialar ile susma ve müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile

- diğer kanuni hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı, herhâlde yazılı, bunun hemen mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl bildirilir.
- Kolluk kuvveti tarafından yapılan yakalama hâlinde işlem, yakalanan kişi ve uygulanan tedbirler derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilir.
 - Yakalamadan ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin emirden, yakalananın bir yakınına veya belirlediği bir kişiye Cumhuriyet savcısının emriyle gecikmeksizin haber verilir.
 - Yakalama işlemi bir tutanağa bağlanır. Bu tutanağa yakalananın, hangi suç nedeniyle, hangi koşullarda, hangi yer ve zamanda yakalandığı, yakalamayı kimlerin yaptığı, hangi kolluk mensubunca tespit edildiği, haklarının tam olarak anlatıldığı açıkça yazılır, bu tutanağın bir sureti yakalanan kişiye verilir. Bu kişiye ayrıca haklarının yazılı olarak bildirildiğini ve kendisi tarafından da bu hususun anlaşıldığını belirten bu Yönetmeliğe ekli "Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı Şüpheli ve Sanık Hakları Formu" (EK-A) tanzim edilerek imzalı bir örneği verilir.
 - Suç işlerken rastlanması veya suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması ihtimalinin bulunması veya hemen kimliğini belirleme imkânının bulunmaması nedeniyle başkaları tarafından yakalanıp kolluk görevlilerine teslim edilen veya bu hâllerde kolluk görevlilerince yakalanan ya da haklarında tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma imkânı bulunmaması sebebiyle kolluk görevlilerince yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen sözlü emir, en kısa zamanda yazılı hâle dönüştürülerek mümkün olması hâlinde en seri iletişim vasıtasıyla ilgili kolluğa bildirilir; aksi hâlde ilgili kolluk görevlilerince alınmasına hazır edilir. Ancak, kolluk görevlisi emrin yazılı hâle getirilmesini beklemeden sözlü emrin gereğini yerine getirir.
 - Yakalanan kişi, Cumhuriyet savcısının emri ile serbest bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.
 - Muhafaza altına alınmak amacıyla yakalanan kişiler hakkında da bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulandıktan sonra, yakalama sebebi, yakalamaya itiraz etme hakkı ve bu hakkı nasıl kullanılacağı derhâl bildirilir. Bu kişilerden ıslah veya tedavi kurumuna götürülmesi gerekenlerin ilgili kurumlarca teslim alınmaları sağlanır. Teslim alınmaması hâlinde, durum bir tutanakla tespit edilir ve tutanağın bir sureti mülkî amire gönderilir.

ÖRNEK
YAKALAMA TUTANAĞI

Suçun Nevi:
Suçun Yer ve Tarihi:
Suçu Öğrenme Şekli:
Yakalananın Açık Kimliği:
Yerleşim yeri (İkamet) ve iş adresi :
Telefonları : İş; ev
Mesleği:
Yakalamanın Yapıldığı Yer:, Tarih ve Saati:
Yakalamanın Sebebi:
Tutanağın Düzenlendiği Yer ve Tarih :

....../....../..... günü saat sıralarında haber merkezinin, Otomobilin Caddesinde terk edilmiş olarak görülüp ihbar edildiğini bildirmesi üzerine, olay yerine süratle intikal edilerek otomobilin belirtilen adreste görülerek yanına gelindiğinde, kapılarının açık, kon-tak anahtarının üzerinde olduğu görüldü.

Yapılan çevre araştırmasında, otunun park edildiği yerde dükkanı bulunan oğlu doğumlu tanık, arabanın dakika önce 20-25 yaşlarında şık giyimli üç kişi tarafından, biraz sonra geleceğiz diye park ettiklerini söylemesi üzerine polis ekibi otosunu ara sokağa gizleyerek otomobilin kaçmaması için gerekli tedbir olarak üzerindeki kontak anahtarını almış ve tarassut altında tutmuştur. Yirmi dakika sonra isimlerinin daha sonra, ve olarak öğrendiğimiz kişiler arabaya gelip binmek isterlerken ekibimizce yakalanarak gözaltına alındıkları beyanlarına göre olay günü,.....plakalı otomobili gezmek amacıyla çaldıklarını, içindeki benzin bitinceye kadar gezeceklerini, daha sonra kaldığı yerde terk edeceklerini, samimi olarak itiraf etmişler, yapılan üst aramalarında, suç konusu teşkil edici bir maddeye rastlanılmadığına dair; bu yakalama tutanağı adlî soruşturmaya esas olmak üzere karakolda düzenlenerek hazır bulunanlarca okundu. Doğruluğu anlaşıldıktan sonra birlikte imza altına alındı.

....../....../.....

Ad- soyad
Komiser

Ad-soyad
Polis memuru

Ad-soyad
Şüpheli/sanık

Ad-soyad
Şüpheli/sanık

İmzalar

Çizelge 1.1: Yakalama Tutanağı örneği

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
YAKALAMA VE GÖZALTINA ALMA TUTANAĞI
ŞÜPHELİ VE SANIK HAKLARI FORMU*

Şahsın Kimlik Bilgileri

Sovadı :	Doğum Tarihi :	/...../.....
Adı :	Doğum Yeri :	
Ana Adı :	Cinsiyeti :	
Baba Adı :	Nüf.Kay.Old.Yer (İl/İlçe/Köy) :	/...../.....
T.C. Kimlik Numarası :		

Şahsın Yakalandığı

Tarih/Saat :	
Yer (Cadde,Sokak vs.) :	
Yakalamanın Hangi Koşullarda Yapıldığı :	
Yakalamaya Neden Olan Suç :	
Yakalamayı Yapan Görevli/Kişiler :	
Yakalamayı Tespit Eden Kolluk Görevlileri :	
Yakalamanın Haber Verildiği Cumhuriyet Savcısı :	
Gözetim Alınan Emrini Veren Cumhuriyet Savcısı :	
Gözetim Alınmanın Tarih ve Saati :	

..... olayı ile ilgili olarak suçu şüphesi/Cumhuriyet Savcısının talimatı ile yakalandınız/gözetim alındınız. Başka suçlara karışmış olma ihtimaliniz de aynı zamanda soruşturma kapsamındadır.

Yürürlükteki mevzuata göre aşağıda belirtilen haklarınız bulunmaktadır:

- I- Kimliğinizle ilgili sorulara doğru cevap vermek zorundasınız. Kimliğinizle ilgili bilgileri vermemeniz veya yanlış bilgi vermeniz suç teşkil edecektir.
 - II- İsnat edilen suç hakkında açıklamada bulunmama, yani susma hakkına sahipsiniz.
 - III- Yakalandığınızı ve/veya gözetim altına alındığınızı yakınlarınıza haber verme hakkınız vardır. Haber vermek istediğiniz yakınınıza veya belirlediğiniz bir kişiye veya yazılı olarak karşı çıkmadığınız takdirde Büyükelçiliğinize / Konsolosluluğunuza durum derhâl bildirilecektir.
 - IV- Aleyhinize var olan şüpheleri ortadan kaldırmak için lehinize olan hususları öne sürebilirsiniz.
 - V- Müdafî tayin hakkınız vardır. Müdafî tayin edebilecek durumunuz yoksa, baro tarafından tayin edilecek bir müdafîin hukuki yardımından yararlanabilirsiniz. Müdafî ile görüşme ve konuşma hakkınız vardır. Müdafîiniz, ifade alma esnasında hazır bulunabilir.
 - VI- Yakalama, gözetim alma işlemine veya gözetim süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet Savcısının yazılı emrine karşı, hemen serbest bırakılmanızı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilirsiniz.
- İsnat olunan suçla ilgili olarak tarafıma okunan ve form olarak bir nüshası verilen haklarınızın neler olduğunu anladım.

Yakalanan veya Gözetim Alınan Şahsın İmzası

Yukarıda adı ve açık kimliği yazılı şüpheli/sanığa isnat olunan suçla ilgili haklarını açıkladım ve kendisi tam anlamıyla anlayarak imzaladı / imzadan imtina etti, formun bir nüshası kendisine verildi.

Görevlinin	:
Sicili	:
Birimi	:
İmzası	:

Form 1.1: Şüpheli ve sanık hakları formu

TC	
ANKARA	
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI	
SORUŞTURMA NO : 2011/4	(CMK-98 MAD.)
NÖBETÇİ SULH CEZA MAHKEMESİNE	
ANKARA	
Yapılmakta olan soruşturmaya esas olmak üzere; Bilişim sistemlerinin kullanılması sureti ile hırsızlık suçundan (TCK 142/2-e) aşağıda açık kimliği ve eşkali yazılı şüphelinin kaçak olduğundan CMK 98. maddesine göre yakalama emri düzenlenmesi, şüpheli yakalandığında ANKARA Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gerektiğinin yakalama emrinde belirtilmesi kamu adına talep olunur. 12.04.2011	
Cumhuriyet Savcısı	
ŞÜPHELİ	:
▲ Yakalanmışken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli veya sanık ya da tutukevi veya ceza infaz kurumundan kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında C.Savcısı ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilir. (CMK 98/2. maddesi)	

Form 1.2: Şüpheli için yakalama talebi

1.1.7. Yakınlarına Haber Verme

Yakalanan kişinin;

- Kendisi ile birlikte bir kişi varsa bu kişi vasıtasıyla,
- Suçun işlendiği veya yakalandığı yerde ikâmet ediyorsa ve haber vereceği yakınının telefon numarasını biliyorsa ya da kolluk vasıtasıyla sair suretle tespit edilebiliyorsa telefon ile,
- Haber vereceği yakınının telefon numarasını bilmiyorsa ilgili yer kolluğu vasıtasıyla,

- Konutu suç yeri dışında ise telefonla veya kişinin adresinin bulunduğu yerle ilişki kurulmak suretiyle yakalandığı, gözaltına alındığı veya gözaltı süresinin uzatıldığı Cumhuriyet savcısının emriyle gecikmeksizin bir yakınına veya belirlediği bir kişiye haber verilir.

Yakalanan veya gözaltına alınan kişi yabancı ise, yazılı olarak karşı çıkmaması hâlinde, durumu vatandaşı olduğu ülkenin büyükelçiliği veya konsolosluğuna haber verilir.

Muhafaza altına alınmak amacıyla kişinin yakalandığı, istediği kanuni yakınlarına derhâl bildirilir.

1.1.8. Sağlık Kontrolü

Yakalanan kişinin gözaltına alınacak olması veya zor kullanılarak yakalanması hâllerinde hekim kontrolünden geçirilerek yakalanma anındaki sağlık durumu belirlenirken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

- Gözaltına alınan kişinin herhangi bir nedenle yerinin değiştirilmesi, gözaltı süresinin uzatılması, serbest bırakılması veya adli mercilere sevk edilmesinden önce sağlık durumu hekim raporu ile tespit edilir.
- Gözaltına alınanlardan herhangi bir nedenle sağlık durumu bozulanlar ile sağlık durumundan şüphe edilenler, derhâl hekim kontrolünden geçirilerek gerekiyorsa tedavileri yaptırılır. Bu durumdaki kişilerden kronik bir rahatsızlığı olanların istekleri hâlinde varsa kendi hekimi nezaretinde resmî hekim tarafından muayene ve tedavi edilmeleri sağlanır.
- Gözaltına alınan kişinin ifadesini alan veya soruşturmayı yürüten kolluk görevlisi ile bu kişiyi tıbbi muayeneye götüren kolluk görevlisinin farklı olması zorunludur. Ancak personel yetersizliği nedeniyle farklı kolluk görevlisinin bulunmaması hâlinde bu durum belgelendirilir.
- Tıbbî muayene, kontrol ve tedavi, adli tıp kurumu veya resmî sağlık kuruluşlarınca yapılır. Hekim raporu üç nüsha hâlinde düzenlenir. Kolluk görevlileri tarafından, hekim raporunu verecek birime, yakalananın nezarethaneye giriş raporu mu, yoksa çıkış raporu için mi getirildiği yazılı olarak bildirilir.
- Yakalama veya nezarethaneye giriş raporunun bir nüshası raporu tanzim eden sağlık kuruluşunda saklanır, ikinci nüshası gözaltına alınana, üçüncü nüsha ise soruşturma dosyasına eklenmek üzere ilgili kolluk görevlisine verilir.
- Gözaltı süresinin uzatılması veya yer değişikliği ya da nezarethaneden çıkış sırasında düzenlenen hekim raporlarından; bir nüshası sağlık kuruluşunda saklanır, iki nüshası ise raporu düzenleyen sağlık kuruluşunca kapalı ve mühürlü bir zarf içinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına en seri şekilde gönderilir. Bunlardan bir nüshası Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınanın kendisine veya vekiline verilir, bir nüshası ise soruşturma dosyasına eklenir.

- Hekim muayene esnasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 94. maddesinde belirtilen işkence, 95. maddesinde belirtilen neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence ve 96. maddesinde belirtilen eziyet suçlarının işlendiği yolunda herhangi bir bulguya rastlaması hâlinde, keyfiyeti derhâl Cumhuriyet savcısına bildirir. Bu durumda Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmeliğin 7. ve 8. maddelerine göre işlem yapılır.
- Hekim ile muayene edilen şahsın yalnız kalmaları, muayenenin hekim hasta ilişkisi çerçevesinde yapılması esastır. Ancak, hekim kişisel güvenlik endişesini ileri sürerek muayenenin kolluk görevlisinin gözetiminde yapılmasını isteyebilir. Bu istek belgelendirilerek yerine getirilir. Bu durumda gözaltına alınan kişinin talebi hâlinde müdafî de muayene sırasında gecikmeye neden olmamak kaydıyla hazır bulunabilir.
- Kadının muayenesi, talebi hâlinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın hekim tarafından yapılır. Muayene edilecek kadının talebine rağmen kadın hekimin bulunmaması hâlinde, muayene sırasında hekim ile birlikte sağlık mesleği mensubu bir kadın personelin bulundurulmasına özen gösterilir.

1.1.9. Cumhuriyet Savcısı, Cumhuriyet Başsavcısı ve Hâkimin Rolü

- Yakalama ve gözaltı işlemlerine karşı **Cumhuriyeti savcısının** rolü kısaca şöyledir:
 - Hükümlü, hapis cezası veya güvenlik tedbirinin infazı için gönderilen çağrı kâğıdının tebliği üzerine on gün içinde gelmez, kaçır ya da kaçacağına dair şüphe uyandırırsa Cumhuriyet savcısı yakalama emri çıkarır. Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıldan fazla hapis cezasının infazı için doğrudan yakalama emri çıkarılır (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, madde 19).
 - Gözaltına alınanlar, işlemleri bitirildikten sonra gözaltı süresinin dolması beklenmeksizin kolluk kuvvetince ilgili Cumhuriyet başsavcılığına derhâl sevk edilir.
 - 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 91'inci maddesine göre yakalanan kişi Cumhuriyet savcısı tarafından bırakılması emredilmezse soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.
 - Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasında güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle Cumhuriyet savcısı gözaltı süresini her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri, gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hâkim kararı olmaksızın hürriyetinden mahrum bırakılamaz.
 - 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlardan; Anayasanın 120. maddesi gereğince olağanüstü hâl ilan edilen bölgelerde yakalanan kişiler hakkında, aynı Kanununun 91. maddesinin bir ve üçüncü fıkralarında dört

gün olarak belirlenen süre, Cumhuriyet savcısının talebi ve hâkim kararı ile yedi güne kadar uzatılabilir. Hâkim karar vermeden önce yakalanan ve gözaltına alınan kişiyi dinler.

- Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmi dört saati geçemez. Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre on iki saatten fazla olamaz.
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giriyorsa bu süre kırk sekiz saattir.
- Yakalanan kişi, gözaltına alınmasını gerektirecek bir nedenin tespit edilememesi veya yakalama sebebinin ortadan kalkması hâlinde Cumhuriyet savcısının emri ile kolluk kuvvetince derhâl salıverilir.
- Yakalanan kişi, hakkında ıslah veya tedavi tedbiri alınması gereken kişilerden ise ilgili kuruma teslim edilir.

İlgili kanunun 20'inci maddesinde ise Cumhuriyet başsavcısının yapacağı işlemleri aşağıdaki gibi düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre,

- Hapis cezasını içeren kesinleşmiş mahkûmiyet kararları, mahkemece, hangi hükümlü ve hangi cezanın infazına ilişkin olduğu açıkça belirtilmek suretiyle Cumhuriyet başsavcılığına verilir.
- Cumhuriyet başsavcılığınca infaz defterine kaydedilen ilamdaki cezanın süresi gözetilerek hükümlü hakkında çağrı kâğıdı veya yakalama emri çıkarılır.
- Çağrı kâğıdı, hükümde gösterilen adrese tebliğ edilir. Hükümlü, adres
- değişikliklerini mahkemeye veya Cumhuriyet başsavcılığına bildirmekle yükümlüdür. Aksi hâlde hükümde gösterilen adreste yapılan tebligat geçerlidir.
- Hükümlüye Cumhuriyet başsavcılığınca düzenlenen ceza infaz kurumuna alındığı ve salıverileceği tarih ile ceza süresini ve cezanın hangi hükme ilişkin bulunduğunu belirten bir belge verilir.
- Yakalama ve gözaltı işlemlerine karşı **hâkimin** rolü ise kısaca şöyledir:
- Yakalama, gözaltına alma işlemine veya gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafî veya kanuni temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımları hemen serbest bırakılmasını sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Yakalanan kişinin dilekçesi yetkili hâkime en seri şekilde ulaştırılır.
- Yakalama, gözaltına alma işlemine veya gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının emrine karşı, hâkime yapılan başvuru üzerine verilen serbest bırakma kararı derhâl uygulanır.
- Sevk veya serbest bırakma işlemi ve sebebi, aşağıda örneği yer alan "Sevk/Serbest Bırakma Tutanağı"na bağlanır, bunun bir sureti gözaltından çıkarılan kişiye verilir.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI SEVK / SERBEST BIRAKMA TUTANAĞI*	
GÖZALTINA ALINMASINA KARAR VEREN CUMHURİYET SAVCISININ	
a) Adı ve Soyadı	:
GÖZALTINA ALINAN BİRİMİN	:
a) İli	:
b) İlçesi/Şubesi	:
c) Karakolu/Bürosu	:
ŞÜPHELİNİN / SANIĞIN KİMLİK VE ADRESİ	
:	
GÖZALTINA ALINDIĞI	:
a) Tarih	:
b) Saat	:
GÖZALTINDAN ÇIKARILDIĞI	:
a) Tarih	:
b) Saat	:
GÖZALTINDAN ÇIKARILMA SEKLI	:
a) Karakoldan/Şubeden serbest bırakılmıştır.	:
b) Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilmiştir.	:
c) Diğer	:
GÖZALTINDA TUTULMA SÜRESİ 24 SAATİ (5271 sayılı CEZA MUHALEMESİ KANUNUNUN 250'NCİ MADDE KAPSAMINA GİREN SUÇLARDA 48 SAATİ) GEÇMİŞSE BU SÜRENİN UZATILDIĞINA İLİŞKİN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ YAZILI EMRİ VEYA HAKİM KARARI	
a) Cumhuriyet başsavcılığına gün, sayılı emriyle (.....) gün nezarethanede kalmıştır.	
b) sulh ceza hakimliğinin gün, sayılı kararıyla (.....) gün nezarethanede kalmıştır.	
GÖZALTINA ALINMA SİRASINDAKİ RAPORU VEREN MAKAM RAPORUN TARİH VE NUMARASI	
:	
NEZARETHANEDEN GECİCİ AYRILIŞLAR	
:	
SAHSİ EŞYALARIN TESLİM EDİLİP EDİLMEYİŞİ	
:	
DİĞER HUSUSLAR	
:	
Bu tutanak şüphelinin/sanığın sevk edilmesi/serbest bırakılması sırasında gözaltı ve nezarethane sorumlusu tarafından tanzim edilerek altı birlikte imza edilmiş, bir nüshası şüpheliye/saniğe verilmiştir. /.../.../...	
Gözetli/Nezarethane Sorumlusu (İSİM/SİCİL – İMZA)	Şüpheli/Sanık (İSİM – İMZA)
*YAKALAMA, GÖZALTINA ALMA VE İFADE ALMA YÖNETMELİĞİNİN EKİDİR.	

Form 1.3: Sevk ve Serbest Bırakma Tutanağı

1.2. Mesleki Program İçindeki Yakalama Ekran Menüleri

Cumhuriyet başsavcılıklarının ve diğer yardımcı birimlerin çağın en son teknolojik olanaklarına kavuşturulması gerekir.

Hedeflenen projede UYAP tamamlandığında dava adliyeye intikal ettiği andan itibaren elektronik ortama geçecek, tekrarlardan kaçınılacaktır. Sistemde tutulan tüm veriler, tek ve entegre bir veri tabanında tutulacağından geriye dönük sorgulamalar dâhil her türlü

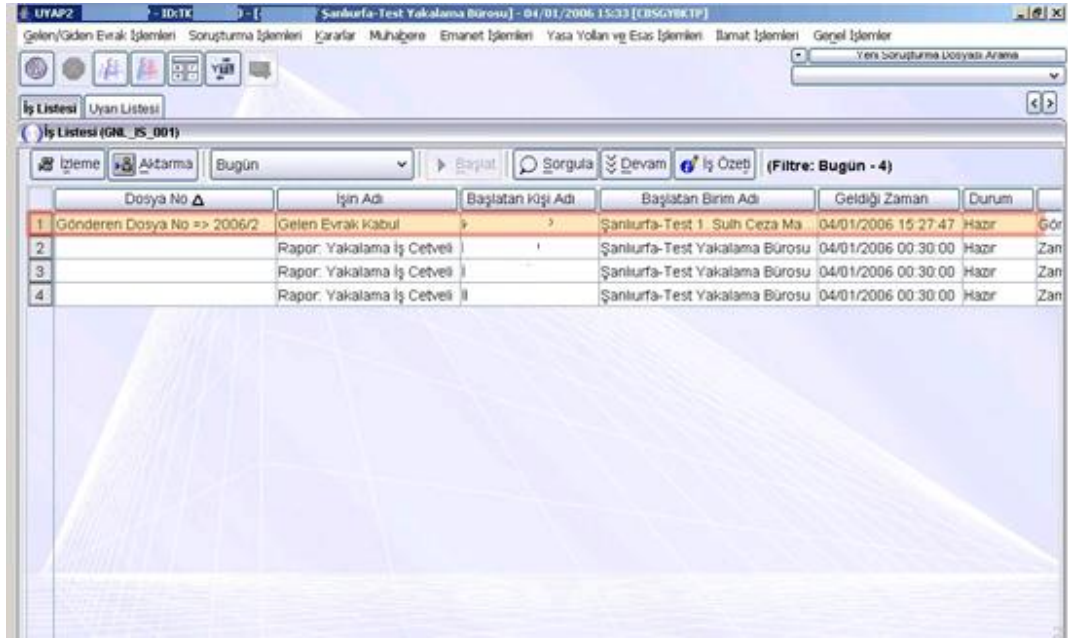
arama ve sorgulamalarda hızlı ve güvenli bir şekilde sonuca ulaşılacak, dosyaların defter kayıt işlemleri ile veri girişleri daha hızlı ve kolay yapılacaktır. Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı, idari ve yargısal görevlerini bilgisayar ortamında kâğıt kullanmadan gerçekleştirecektir. Yargıda iş akışları **Doküman Yönetim Sistemi** ile elektronik ortamda yapılacaktır.

- UYAP'ta veri girişi yapabilmek için aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz.
- İnternet'e tıklayınız.
- "www.portal.mso.adalet.gov.tr."ye giriniz.
- Kullanıcı kimliği (şifre) yazınız.
- UYAP uygulamalarından istenilen defteri veya ilgili aramaları seçiniz.

Hangi defteri ya da ilgili aramaları seçtiyseniz o defterin veya aramaların görüntüsü gelecek ve veri girişi yapacaksınız. Esas numara, dosya açılış tarihi ve esas numarası sıra kaydı sırasıyla girilir.

1.2.1.Sistem Üzerinden Gelen Yakalama Kararı UYAP Ekranı

- UYAP ekranından Gelen / Giden Evrak İşlemleri menüsünden ilgili işlem seçenekleri seçilir.

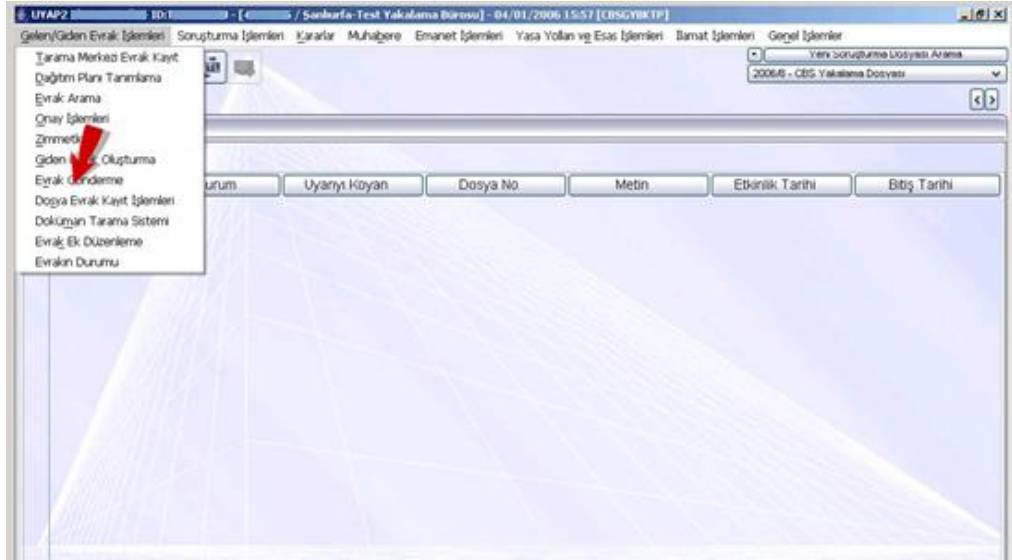

Dosya No	İşin Adı	Başlatan Kişi Adı	Başlatan Birim Adı	Geldiği Zaman	Durum
1. Gönderen Dosya No => 2006/2	Gelen Evrak Kabul		Şanlıurfa-Test 1. Sulh Ceza Ma	04/01/2006 15:27:47	Hazır
2.	Rapor: Yakalama İş Cetveli		Şanlıurfa-Test Yakalama Bürosu	04/01/2006 00:30:00	Hazır
3.	Rapor: Yakalama İş Cetveli		Şanlıurfa-Test Yakalama Bürosu	04/01/2006 00:30:00	Hazır
4.	Rapor: Yakalama İş Cetveli		Şanlıurfa-Test Yakalama Bürosu	04/01/2006 00:30:00	Hazır

Fotoğraf 1.1: Sistem üzerinden gelen yakalama kararı UYAP ekranı

1.2.2.Sistem Dışı Gelen Yakalama Kararı UYAP Ekranı

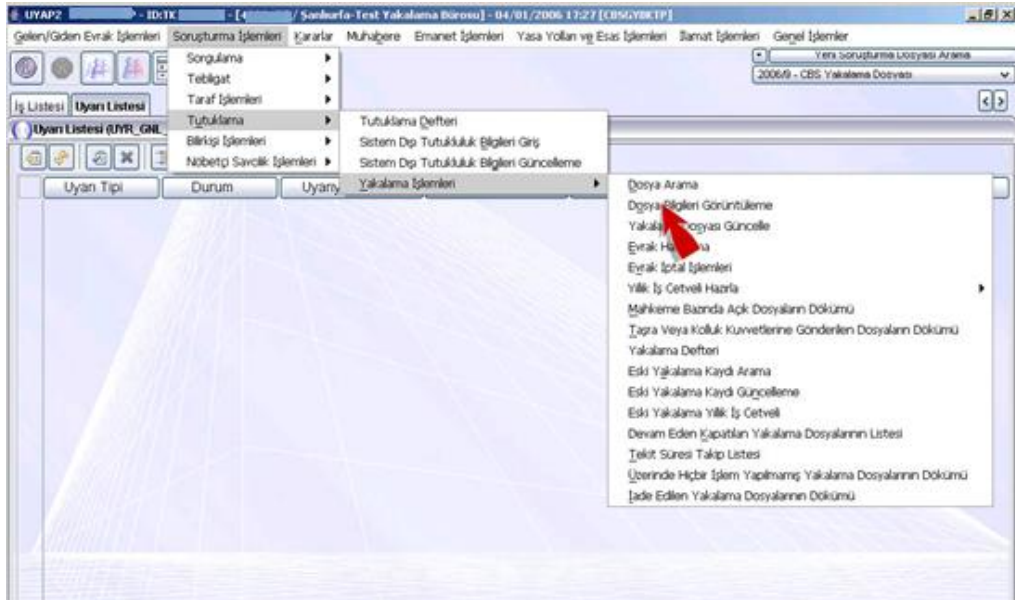
- UYAP ekranından Gelen/Giden Evrak İşlemleri menüsünden Evrak Gönderme seçenekleri seçilerek ilgili işlemler yapılır.

Fotoğraf 1.2: Sistem dışı gelen yakalama kararı UYAP ekranı

1.2.3. Dosya Arama Ekran Menüleri UYAP Ekranı

- UYAP ekranından Soruşturma İşlemleri menüsünden Yakalama İşlemleri Seçeneğinden seçilerek Dosya Arama sekmesi ilgili işlemler butonuna basılır.

Fotoğraf 1.3: Dosya arama ekran menüleri UYAP ekranı

- Açılan ekrandan **Sorgulama Kriterleri** seçilerek sorgulanır.

Dosya Arama (GYB_ARM_0020)

[Gıyabı Tutuklama Dosyası Sorgusu]
[Dosya Nöya Göre Sorgulama]

Dosya Durumu Hepsı
Yakalama No 2006 /
Esas No /

[Kişi/Mahkeme Bilgilerine Göre Sorgulama]

T.C. Kimlik No
Adı
Soyadı
Baba Adı
Mahkeme

Ana Adı
Doğum Yeri
Doğum Tarihi

[Suç Tarih ve Suç Bilgisine Göre Sorgulama]
[Suç Arama Kriterleri]

Suç Tarihi
Suç Adı
Kanun Maddesi

Suç Türü
Kanun Nösu 765
*Kanun Adı Türk Ceza Kanunu
Kanun Maddesi

G. Tutuklama No	Adı	Soyadı	Mahkeme	Dosya No	Tutuklama Sebebi	Dosya D
1 2006/			Şanlıurfa-Test 2. Sulh Ceza Mahkemesi		SUÇUN MAHIYETİ	G.T. Kaydı
2 2006/			Sivas 1. Sulh Ceza Mahkemesi		DELİL DURUMU	G.T. Kararı
3 2006/			Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi		DELİL DURUMU	G.T. Kararı

Fotoğraf 1.4: Dosya arama ekran menüleri UYAP ekranı

Dosya Arama (GYB_ARM_0020)

[Gıyabı Tutuklama Dosyası Sorgusu]
[Dosya Nöya Göre Sorgulama]

Dosya Durumu Hepsı
Yakalama No 2006 /
Esas No /

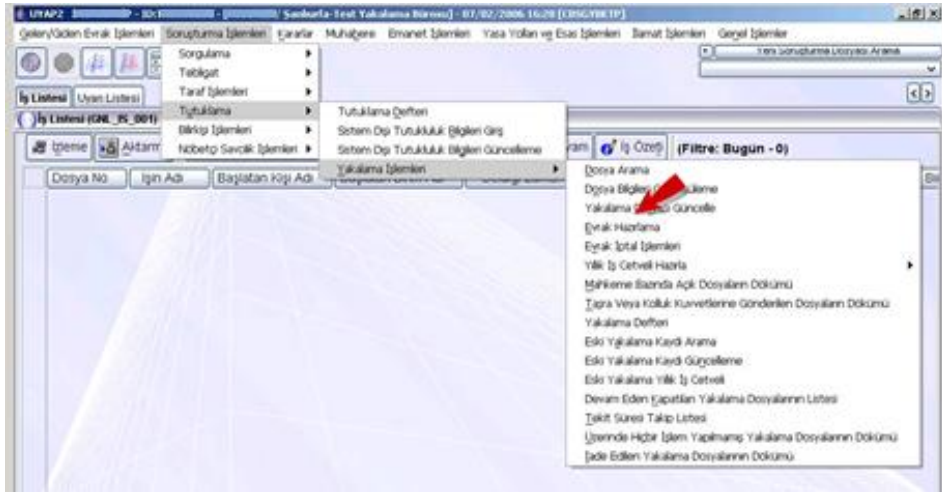
[Suç Türü / Suç Bilgisi Seçme]

Suç Adı	Kanun Maddesi
1 elektrik hırsızlık	Türk Ceza Kanunu 491
2 Hırsızlık mali görevlere bildirmemek	Türk Ceza Kanunu 580
3 Hırsızlık	Türk Ceza Kanunu 494/1-1
4 Müşterek veya iştirak halinde mülkiyet h.	Türk Ceza Kanunu 494/1-2
5 Zaruret haline ulaşmayan ağır ve acil bir...	Türk Ceza Kanunu 494/1-3
6 Tamamen toplanmamış mahsullerden h.	Türk Ceza Kanunu 494/1-4
7 Muhkem eşyayı kararak hırsızlık	Türk Ceza Kanunu 493/1
8 Taklit anahtarla kilit açmak sureyle hırsı...	Türk Ceza Kanunu 493/2

Fotoğraf 1.5: Dosya arama ekran menüleri UYAP Ekranı Görüntüsü

1.2.4. Evrak Hazırlama UYAP Ekranı

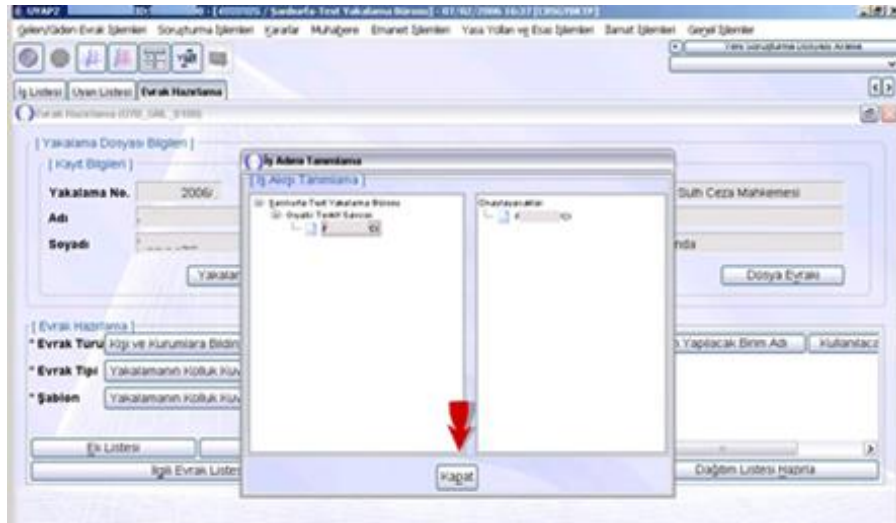
- UYAP ekranından Soruşturma İşlemleri menüsünden Yakalama İşlemleri Seçeneğinden Evrak hazırlama sekmesi seçilerek ilgili işlemler yapılır.

Fotoğraf 1.6: Evrak hazırlama UYAP ekranı

1.2.5. İş Listeleri Ekran Menüleri UYAP Ekranı

- UYAP ekranından Soruşturma İşlemleri menüsünden Yakalama İşlemleri Seçeneğinden Evrak Hazırlama sekmesi seçilerek İş akışı tanımlamayla ilgili işlemler yapılır.

Fotoğraf 1.7: İş listeleri ekran menüleri UYAP ekranı

UYGULAMA FAALİYETİ

İş güvenliği ve sağı ile ilgili önlemleri alarak UYAP DYS Mahkeme uygulama ekranlarında yazışmaların nasıl yapıldığını kavram haritaları yaparak arkadaşlarınızla paylaşın.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ceza Mahkemesi duruşma tutanaklarını inceleyiniz.	➤ Bulunduğunuz yerdeki adliyeden yardım almalısınız
➤ Duruşma tutanaklarında bir şahıs hakkında yakalama kararı alındığına ilişkin maddeler hâlinde yazılmış ara kararları inceleyiniz.	➤ Güvenlik önlemlerini almalısınız. ➤ Adli soruşturma ve kovuşturma evrakları birim sorumlusunun izni olmaksızın ilgisiz kişilerce görülmesi yasak olduğundan okulunuzdan bu konuda size yardımcı olmasını istemelisiniz.
➤ Yakalama kararının uygulanması için Mahkeme Kalemine ne kadar süre tanındığını, işlemlerin hangi adımlarla yürütüldüğünü arkadaşlarınızla tartışınız	➤ Mahkeme tarafından duruşmada alınan ara kararların uygulanma safahatını sormalısınız.
➤ Hakkında yakalama kararı alınmış ve gerekli yazışmaların yapılmış olduğu şahıslar hakkında UYAP DYS ekranlarında çıkan otomatik uyarıları öğreniniz.	➤ Hakkında yakalama kararı verilmiş şahıslar için tüm memur ve görevlilerin duyarlı olmaları gerekmektedir ve ayrıca kısa sürede kolluk kuvvetlerine bilgi akışı sağlanmalıdır. Bu bilgi akışının nasıl sağlandığını öğrenmelisiniz.
➤ Yakalama kararı ile ilgili yazılan yazıların (müzekkerelerin) ekran işleyişi sonucunda hangi birime düştüğünü, evrak üzerinde hangi işlemlerin yapıldığını ayrıca sorunuz.	➤ Adliyelerde Cumhuriyet savcılığı ve mahkemeler tarafından hakkında yakalama kararı alınan şahıslarla ilgili olarak emniyet ve jandarma birimlerine bilgi akışının nasıl sağlandığını öğrenmelisiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Bir başka ifadeyle ceza yargılamasının güvenli bir şekilde yapılabilmesi amacıyla henüz bir tutuklama kararı olmadan önce sanığın özgürlüğünün kısıtlanmasına yakalama denir.
2. () Kolluk kuvveti tarafından yapılan yakalama hâlinde durum derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilmelidir.
3. () Kolluk görevlileri yakalama, gözaltına alma ve muhafaza altına almaya yetkili değildir.
4. () Şikâyet olmasa dâhi kolluk kuvveti yeterli delilleri toplamakla mükelleftir.
5. () Yakalama sırasında suçun; iz, emare ve delillerin kaybolmasını önleyici tedbirler alınır.

Aşağıdaki cümleleri dikkatle okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

6. 6.yakalama işlemini, yakalanan kişiyi ve uygulanan tedbirleri derhâl Cumhuriyet savcısına bildirir.
7. 7. Yakalama işlemi bir.....bağlanır.
8. 8. Yakalanan kişi,emri ile serbest bırakılmazsa soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.
9. 9....., hükümde gösterilen adrese tebliğ edilir.
10. 10. Yakalanan veya gözaltına alınan kişi yabancı ise yazılı olarak karşı çıkmaması hâlinde durumu vatandaşı olduğuhaber verilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu faaliyet ile hakkında yakalama kararı alınmış sanık ya da şüpheli ile ilgili işlemleri yapabilecek, yakalama kararının kaldırılması sırasında karşılaşılabilecek sorunlarla ilgili öngörülerde bulunarak çözümlerine yönelik eksiklikleri telafi edebilecek bilgi ve beceriye sahip olacaksınız.

ARAŞTIRMA

- Adalet Bakanlığı'nın http://www.hukukiyardim.gov.tr/myd_brosurler/sanikmisiniz.pdf sitesinde bulunan broşürden yakalama hakkında verilen bilgileri inceleyiniz.
- Yakalama, gözaltına alma ve ifade alma yönetmeliğini araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Mahkeme ya da Cumhuriyet savcılığını ziyaret ederek yakalama ve yakalamamanın kaldırılması yazıları ile ilgili bilgiler alınız.
- Cumhuriyet savcılığını ziyaret ederek yakalamamanın kaldırılmasıyla ilgili UYAP ekran menüleri hakkında bilgiler alınız.

2. YAKALAMANIN KALDIRILMASI VE AŞAMALARI

Yakalama, kişinin denetim altına alınmasıdır. Yakalamanın belli bir şekli yoktur. Hareket özgürlüğünün kaldırılması yeterlidir. Ayrıca, yakalamaya başvurulacağının kişiye önceden tebliği gerekmez. Ancak yakalanan kişi ne gibi bir önlemle karşı karşıya kaldığını bilmelidir. Yakalama, yakalanan kişinin özgürlüğünün kısıtlanması demek olduğundan, kişinin yakalandığı andan itibaren hakları yürürlüğe girer. Bunun için yakalama işlemi tereddüde yer vermeyecek biçimde açık olmalıdır. Kişinin fiilen denetim altına alındığı an, yakalama anıdır. Yakalama yetkisinin doğması için **Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması hâlinde** (CMK madde 100/1) yani **kuvvetli belirti** bulunması gerekmektedir.

Yakalamayı tespit etmek üzere kullanılan ilk kriter, **objektif** ölçüttür. Yani makul ve orta zekalı bir kişinin kendisini serbest hissetmediği andaki **fiilî denetim altına alma** hâlleri,

yakalamadır. Kişinin yakalanmış olup olmadığını belirleyen ikinci ölçüt, **tüm olayların birlikte değerlendirilmesi** kriteridir. Olayın bir bütün olarak değerlendirilmesi yapılırken, şu noktalara bakılır: Kişi ile ilk teması kimin yaptığı; ilk temasın meydana geldiği, yakalamanın gerçekleştiği, soru sormanın yapıldığı yer; durdurma ve soru sormanın süresi; sorulan soruların niteliği; yakalama sırasında kaç memurun hazır bulunduğu; zor kullanılıp kullanılmadığı; şüpheliye **isterseniz gidebilirsiniz** denilip denilmediği; sorulan soruların esas amacı (tanık olarak mı soru sorulduğu, yoksa şüphelenilerek mi soru sorulduğu). Bu olaylar birlikte değerlendirilmek suretiyle kişinin yakalanmış olup olmadığı, başka bir ifade ile yakalama anı tespit edilecektir.

Yakalanan kişiye, yakalama anından başlayarak, Anayasa, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinde belirtilen bir dizi işlem uygulanacaktır. Belirlenen bu hükümlere aykırı olarak yapılan yakalama hâllerinde, yakalama işleminin mağduru olan herkesin devletten tazminat isteme hakkı doğacaktır (ANAYASA madde 19, CMK madde 141,143).

Yakalanan kişi savcı tarafından bırakılabilir, gözaltına alınmasına emir verilebilir veya tutuklanması ya da adlî kontrol uygulanması talebiyle yargıç huzuruna sevk edilebilir. Kolluk savcının emri olmadan yakalanan kişiyi bırakamaz. Soruşturulması şikâyetle bağlı suçlarda, suçüstü hâlinde, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlediği için şikâyet beklenmeden yakalamaya başvurulmuş hâllerde (CMK madde 90/3), şikâyetle yetkili olanlara veya hiç olmazsa birine, yakalama bildirilir (CMK madde 96). Muhafaza altına alınmak amacıyla yakalanan kişiler hakkında da kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla kaba üst araması yapıldıktan, silah ve bunun gibi unsurlardan arındırılması sağlandıktan sonra, yakalama sebebi, yakalamaya itiraz etme hakkı ve bu hakkı nasıl kullanacağı derhâl bildirilir (YGAİAY madde 6/10)

Yakalamanın en doğal sonucu, serbest bırakılmadır. Kişi, kendisine isnat edilen suçla ilgili olarak kendisini aklayabilirse ya da soruşturma makamları yeterli delil ortaya koyamazsa serbest bırakılır. Yakalamanın bir başka doğal sonucu da gözaltına almadır. Gözaltına alma, yakalamadan ayrı bir koruma tedbiri değildir. Aslında, tamamen yakalamanın bir sonucudur. Ancak her yakalamanın sonunda mutlaka gözaltına alınma gerçekleşmez. Kişi, serbest bırakılmadığı durumlarda gözaltına alınır. CMK madde 91’de gözaltına alınmayla ilgili düzenlemeler vardır. Kişi yakalandığı andan itibaren bu hükümlere göre işlemler gerçekleştirilir. Kolluk, bir kimseyi yakaladığında savcıya haber vererek onun emir ve talimatlarını bekler.

Şüphelinin yakalanmasından sonra kolluk tarafından ifadesi alınır ve sağlık kontrolüne gönderilir. Bundan sonra savcı, şüphelinin serbest bırakılmasını ya da tutuklanması talebiyle sulh ceza hâkimine sevkî gerçekleştirir.

Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafii veya kanuni temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımları, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Sulh ceza hâkimi incelemeyi evrak üzerinde yaparak derhâl

ve nihayet yirmi dört saat dolmadan başvuruyu sonuçlandırır. Yakalamanın veya gözaltına alma veya gözaltı süresini uzatmanın yerinde olduğu kanısına varılırsa başvuru reddedilir ya da yakalananın derhâl soruşturma evrakı ile Cumhuriyet savcılığında hazır bulundurulmasına karar verilir.

Yakalanan ya da gözaltına alınan kişi, hâkimin karşısına geldiğinde; hâkim, kişiden bilgi alır, kimliğini tespit eder, sonra savcının mütalaasını alarak bir karar verir. Eğer bu işlem kovuşturma aşamasında gerçekleşirse, kişi yetkili mahkeme önüne çıkarılır ve yetkili mahkeme, tutuklu ya da tutuksuz yargılanmasına karar verir.

Yakalama işlemi bir tutanağa bağlanır. Bu tutanağa, yakalananın hangi suç nedeniyle, hangi koşullarda, hangi yer ve zamanda yakalandığı, yakalamayı kimlerin yaptığı, hangi kolluk mensubunca tespit edildiği, haklarının tam olarak anlatıldığı açıkça yazılır (CMK madde 97). Bu tutanağın bir sureti de yakalanan kişiye verilir (YĞİAY madde 6). Yakalananın hakları korunması bakımından yakalama işleminin tutanakla tespiti önem arz eder. Yakalama işleminin hukuka ve sürelerle ilişkin usul hükümlerine uygun olup olmadığının tespitinde tutanaktan yararlanılır.

2.1. Yakalamanın Kaldırılması Kararının Evrak İşlemleri

Yakalama işlemi bir ceza olmayıp, yargılama hukuku koruma tedbiridir. Yakalama işleminin bir müzekkereye dayanması durumunda müzekkereli yakalama söz konusu olur. Yakalama emirleri, şüpheli kaçak ise, yakalanmış iken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli/sanık ya da tutukevinden kaçan tutuklu/hükümlü hakkında verilir. Bu tür müzekkereler, savcının talebi üzerine sulh ceza hâkimince düzenlenir. Kolluk elinden veya tutukevinden kaçanlar hakkında savcı ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilirler. Kovuşturma evresinde kaçak sanık hakkında yakalama emri resen veya savcının istemi üzerine hâkim veya mahkeme tarafından düzenlenir. Yakalama müzekkeresi kolluk kuvvetlerine ve kamu organlarına hitaben düzenlenir.

Ceza mahkemeleri tarafından verilen hapis ve para cezalarının infazı, Cumhuriyet savcısının denetimi altında Cumhuriyet başsavcılığı infaz bürolarınca yerine getirilmektedir. Kolluğun bu husustaki görevi, Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emri verilmesi ile başlamaktadır. 3 (üç) yılın üzerinde hapis cezası bulunanlar, Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'ne göre 10 (on) günlük süre içinde çağrıya icabet etmeyenler ve para cezası hapse çevrilip çağrıya uymayan hükümlüler için UYAP-KİHBİ sistemi kullanılmak suretiyle yakalama emri verilmektedir. Bilindiği gibi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 4 nolu ve 6 nolu genelgeleri ile 01 Ocak 2012 tarihine kadar yakalama emirleri fiziki olarak adli kolluk birimlerine gönderilmekte iken bu tarihten sonra adli kolluğa fiziki evrak gönderilmesi uygulamasından vazgeçilmiştir.

Adli kolluk görevlileri bundan böyle, UYAP-KİHBİ bilişim sistemindeki sorgulamaları esas alarak yakalama emirlerinin infazını gerçekleştireceklerdir.

UYAP bilişim sistemine verilen yakalama emirleri **suçun işlendiği yer, nüfusa kayıtlı olunan yer ve ikamet edilen yer** kriterlerine göre kolluk birimlerinin sistemlerine düşmektedir. Bunun yanı sıra T.C. kimlik numarası girilmek kaydıyla Türkiye’deki tüm kolluk birimlerinde şahıs hakkında sorgulama yapılabilir. Kolluk birimlerinin, sisteme düşen yakalama emirlerini bir an evvel infaz etmeleri gerekmektedir. Ceza mahkemelerinin esas dosyalarından veya Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine mahkemeler tarafından ifade almaya veya yol tutuklamasına yönelik yakalama kararları, sadece UYAP-KİHBİ sistemine uyarı verilmek ve kolluk tarafından sorgulanarak yerine getirilmek suretiyle yerine getirilmektedir.

Ceza mahkemesi tarafından hakkında yakalama emri düzenlenen şahıs hakkındaki yakalama emrinin UYAP’ta tüm onay süreçleri tamamlandığında ilgili kolluk birimlerinin ekranlarına otomatik olarak düşmektedir. Yakalama emrinin bir sureti de Cumhuriyet başsavcılığı yakalama bürosuna kayıt için gönderilmektedir.

HSK’nın 4 nolu Genelgesi’ne göre esas mahkemesinden veya diğer mahkemelerden gelen yakalama emirleri, işlemler tamamlandıktan sonra işlemi yapan mahkeme tarafından kaldırılmaktadır. Bu hususta, Cumhuriyet başsavcılığı yakalama bürosunun yakalamayı kaldırma gibi bir yetkisi ve görevi bulunmamaktadır.

Hakkında yakalama emri bulunan şahıslar hakkında yapılacak işlemler, yeni adres bilgilerinin tespiti hâlinde izlenecek yol ve diğer konularla ilgili olarak cezaların infazı ve tazyik hapsi kararlarının infazı bölümlerinde belirtilen hususlar, yakalama emirleri için de geçerlidir.

CMK madde 90/6’da yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir (CMK madde 91/1). CMK madde 98/1-3’de düzenlenen yakalama emri ise, ancak bu yönde emir veren hâkim veya mahkeme tarafından kaldırılabilir.

CMK madde 98/2’ye göre; yakalanmış iken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli veya sanık ya da tutukevi veya ceza infaz kurumundan kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında Cumhuriyet savcıları ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilirler. Bu durumda, CMK madde 90/6 uyarınca emri geri alma yetkisi cumhuriyet savcısına aittir. Yakalama emrini hatalı düzenlediğini anlayan kolluk, yakalananın mağduriyetine sebebiyet verilmemesi amacıyla emrini geri alabilmeli, ancak **adli işlem** olduğu için bu hususu Cumhuriyet savcısına bildirmelidir.

- **Yeniden yakalama yasağı:** Gözaltı süresinin dolması veya sulh ceza hkiminin kararı üzerine, gözaltına alınıp da serbest bırakılan kişi hakkında yakalamaya neden olan fiille ilgili yeni ve yeterli delil elde edilmedikçe ve Cumhuriyet savcısının kararı olmadıkça bir daha aynı nedenle yakalama işlemi uygulanamaz.

ŞÜPHELİ - SANIK KARAR TAKİP FORMU (Örnek No: 6)

...Yıl ...Aylık ve ...ayın ...yazın.

BÖLÜM I ADLI KOLLUK TARAFINDAN DOLDIRILIR*	Şüpheli T.C.Kimlik No**				
	Adı ve Soyadı				
	Baba Adı				
	Ana Adı				
	Doğum Tarihi (Gün, Ay, Yıl)				
	Nafaka Kayıtlı Olduğu		İl :	İlçe :	Mah/Köy :
			Cih No :	Aile Sıra No :	Sıra No :
	Adresi	İkamegah			
	Telefonu (ev, iş, cep)				
	Şüpheli(ler)in Suç*** ve Tarihi (Gün, Ay, Yıl)				
Suç Yeri		İl :	İlçe :	Mah/Köy :	
Olayın özeti					
* Bu bölüm re'sen yapılan sorgulamalarda Cumhuriyet Başsavcılığının doldurulur. ** Yabancı ise uyruğu, pasaport seri no yazılır. *** Cumhuriyet Başsavcılığına dâvâ olarak doldurulacaktır.					
				.../.../20.. Kolluk Amiri Mühür ve İmza	

BÖLÜM II CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINCA DOLDIRILIR	Suç Tarihi (Gün, Ay, Yıl)			
	Suç Yeri	İl :	İlçe :	Mah/Köy :
	Yüklenen Suç			
	Evraqları Soruşturması No'su			
	Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar Verilmişse Tarih ve Sayısı			
	İddianame Kabul Edilmiş İse: Tarih ve Sayısı	Mahkemenin Adı :		
	Şüpheli Tutuklanması İse Tutuklanma Tarihi			
	Tutuklanma Kararı Veren Mahkemenin Adı, Karar Tarihi ve Sayısı			
				.../.../20.. Yazı İşleri Müdürü Mühür ve İmza

BÖLÜM III KOVUŞTURMA SONU İNDA MAHKEMECEK DOLDIRILIR	Hükmi Vazın Mahkemenin Adı			
	Karar Tarihi			
	Esas Numarası			
	Karar Numarası			
	Suç			
	Hükmin Nev'i (Mahkûmiyet, Beraat, Dâime vb.)			
	Hükmin Kesinleşme Tarihi (Gün, Ay, Yıl)			
	Mahkûmiyet Hâlinde Hükmedilen Kararı Maddesi			
	Cezanın Miktarı ve Nev'i			
	Güvenlik Tedbirine Hükmedilmişse Nev'i			
				.../.../20.. Yazı İşleri Müdürü Mühür ve İmza

Adli kolluk tarafından dört nüsha olarak hazırlanan ve birinci kısmı doldurularak ilgili Cumhuriyet başsavcılığına tezlike elinde üç nüsha gönderilen formun: Bir nüshası sorgulama sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi veya iddianamenin kabulü halinde Cumhuriyet Başsavcılığına, kovuşturma sonunda ise, kararın kesinleşmesini müteakip mahkemenin 5320 Sayılı Ceza Mahkemesi Kanununa Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesi uyarınca doldurulacak ilgili adli kolluğa tade edilir.

Form 2.1: Şüpheli - Sanık Karar Takip Formu örneği

YAKALAMA EMRİ
(Şüpheli ve Sanık İçindir)*

.....Emniyet Müdürlüğüne/Amirliğine
.....İlçe J.K.lığına

Şüphelinin/Sanığın Adı ve Soyadı:

T.C.Kimlik No** :

Baba Adı :

Ana Adı :

Doğum Tarihi (Gün,Ay,Yıl) :

Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer : İl :..... İlçe :..... Mah/Köy :.....

Cilt No:..... Aile Sıra No:..... Sıra No:.....

Ev Adresi ve Telefonu :

İş Adresi ve Telefonu :

Yakalamayı çıkaran
Mahkeme /C.Başsavcılığı*** :

Esas /Soruşturma numarası :

Suç :

Suç Tarihi (Gün, Ay, Yıl) :

Suç Yeri : İl :..... İlçe :..... Mah/Köy :.....

Emrin Çıkarılma Sebebi :

Yukarıda açık kimliği yazılı şüpheli / sanık hakkında, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 98'inci maddesi uyarınca yakalanması için emirdir.

Kâtip

.....
Hâkim-Cumhuriyet Savcısı

* Emrin bir nüshası öncelikle suçun işlendiği yer güvenlik kuvvetine gönderilecektir.

** Yabancı ise uyruğu ve pasaport numarası yazılacaktır.

*** Cumhuriyet savcılarının yakalama emri düzenleme hâlleri, CMK'nın 98/2 maddesiyle sınırlıdır.

Form 2.2: Şüpheli ve sanık için düzenlenen yakalama emri

YAKALAMA EMRİ**(Hükümlüler İçindir)***.....Emniyet Müdürlüğüne/Amirliğine
.....İlçe J.K.lığına

Hükümlünün Adı ve Soyadı :	:
T.C.Kimlik No** :	:
Baba Adı :	:
Ana Adı :	:
Doğum Tarihi (Gün,Ay,Yıl) :	:
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :	İl :..... İlçe :..... Mah/Köy :.....
	Cilt No:..... Aile Sıra No:..... Sıra No:.....
Ev Adresi ve Telefonu :	:
İş Adresi ve Telefonu :	:
<u>Hükmü veren mahkeme</u> :	:
Esas No :	:
Karar No :	:
Cezanın Miktarı :	:
Güvenlik Tedbiri :	:
Suç :	:
Suç Tarihi (Gün, Ay, Yıl) :	:
Suç Yeri :	İl :..... İlçe :..... Mah/Köy :.....
<u>Yakalamayı çıkaran</u>	:
<u>Cumhuriyet Bassavcılığı</u> :	:
İnfaz Numarası :	:
Denetimli Serbestlik	:
Genel Defter Numarası :	:
Yukarıda açık kimliği yazılı hükümlünün, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 19'uncu maddesi uyarınca cezasını çekmek üzere yakalanması için emirdir.	
Kâtip	Cumhuriyet Savcısı

* Müzekkerenin bir nüshası öncelikle suçun işlendiği yer güvenlik kuvvetine gönderilecektir.

** Yabancı ise uyruğu ve pasaport numarası yazılacaktır.

Form 2.3: Hükümlüler İçin Düzenlenen Yakalama Emri örneği

GIYABI TUTUKLAMA MÜZEKKERESİ
(Kaçaklar için düzenlenecek)*

Sanığın Adı Soyadı :
T.C. Kimlik No** :
Baba Adı :
Ana Adı :
Doğum Yeri :
Doğum Tarihi (gün, ay, yıl) :

Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer : İl : İlçe : Mah/Köy :

Cilt No:..... Aile Sıra No:..... Sıra No:.....

Ev Adresi ve Telefonu :

İş Adresi ve Telefonu :

Tutuklama kararını veren mahkeme :
Esas numarası :
Şüpheli veya Sanığa Yüklene Suç :
Suç Tarihi (gün, ay, yıl) :
Fiille İlgili Uygulanması İstenen Maddeler :
Tutuklama Sebebi :

Suç Yerinin

İli :
İlçesi :
Mah/Köyü :

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 248/5. maddesi hükmüne göre yukarıda yazılı sebeplerden dolayı tutuklanmasına karar verilmiş olan için müzekkeredir. / /

Kâtip

Hâkim
Sicil, Mühür, İmza

* Müzekkerenin bir nüshası öncelikle suçun işlendiği yer güvenlik kuvvetine gönderilecektir.
** Yabancı uyruklu ise uyruğu ve pasaport seri numarası yazılır.

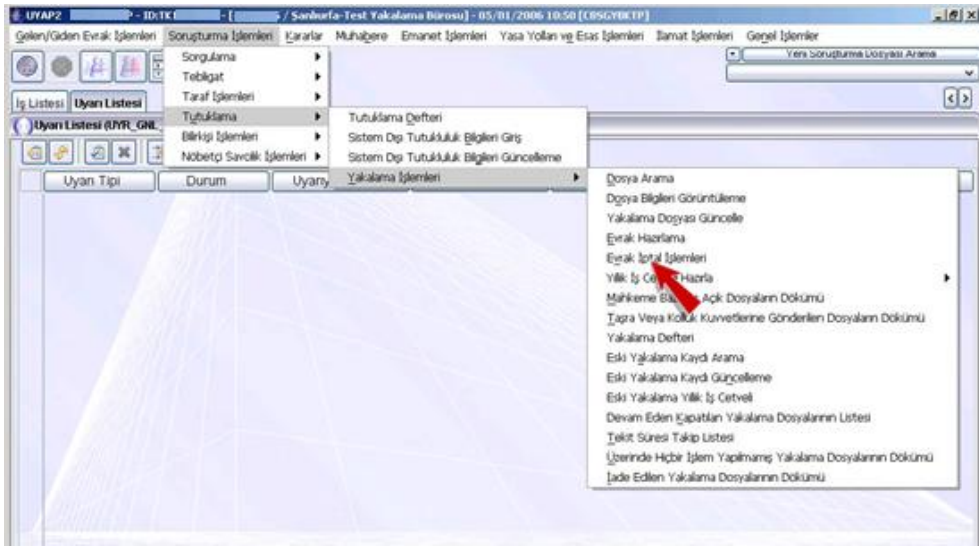
Form 2.4: Giyabi Yakalama Müzekkeresi (Yazısı) örneği

2.2. Cumhuriyet Savcılığı Ekranlarında Yakalamanın Kaldırılması Kararının Uygulanması İşlem Adımları

- UYAP'ta veri girişi yapabilmek için aşağıdaki işlem basamakları takip edilir.
 - İnternet'e tıklayınız.
 - “www.portal.mso.adalet.gov.tr.”ye giriniz.
 - Kullanıcı kimliği (şifre) yazınız.
 - UYAP uygulamalarından istenilen defteri veya ilgili aramaları seçiniz.
 - Hangi defteri ya da ilgili aramaları seçtiyseniz o defterin veya aramaların görüntüsü gelecek ve veri girişi yapınız. Esas numara, dosya açılış tarihi ve esas numarası sıra kaydı sırasıyla giriniz.

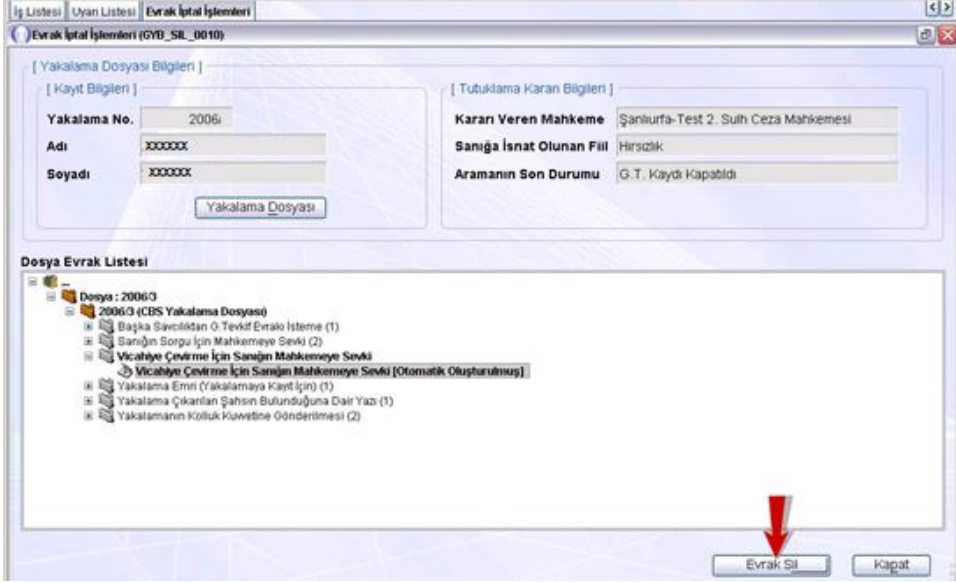
2.2.1. Evrak İptal İşlemleri UYAP Ekranı

- UYAP ekranından Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinden Yakalama Seçeneği seçilerek Evrak İptal İşlemleriyle ilgili işlemler butonuna basılır.

Fotoğraf 2.1: Evrak iptal işlemleri UYAP ekranı

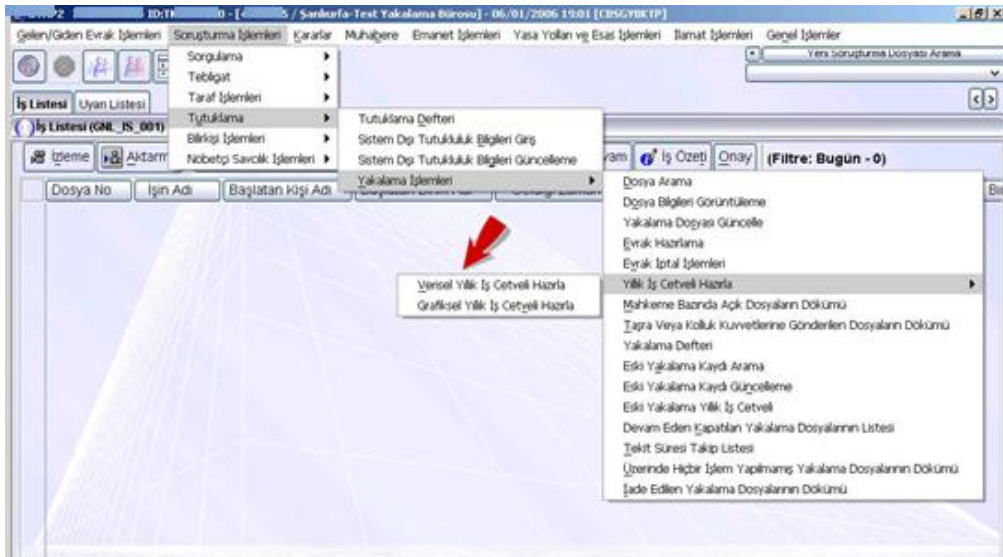
- Açılan Ekrandan **Sorgulama Kriterleri** seçilerek işlemler yapılır.

Fotoğraf 2.2: Evrak iptal işlemleri UYAP ekranı

2.2.2. Verisel Yıllık İş Cetveli Hazırlama UYAP Ekranı

- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinde Yakalama Seçeneği seçilerek Yıllık İş Cetveli Hazırla butonuna basılır ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.3: Verisel yıllık iş cetveli hazırlama UYAP ekranı

2.2.3. Taşra veya Kolluk Kuvvetlerine Gönderilen Dosyaların Dökümü UYAP Ekranı

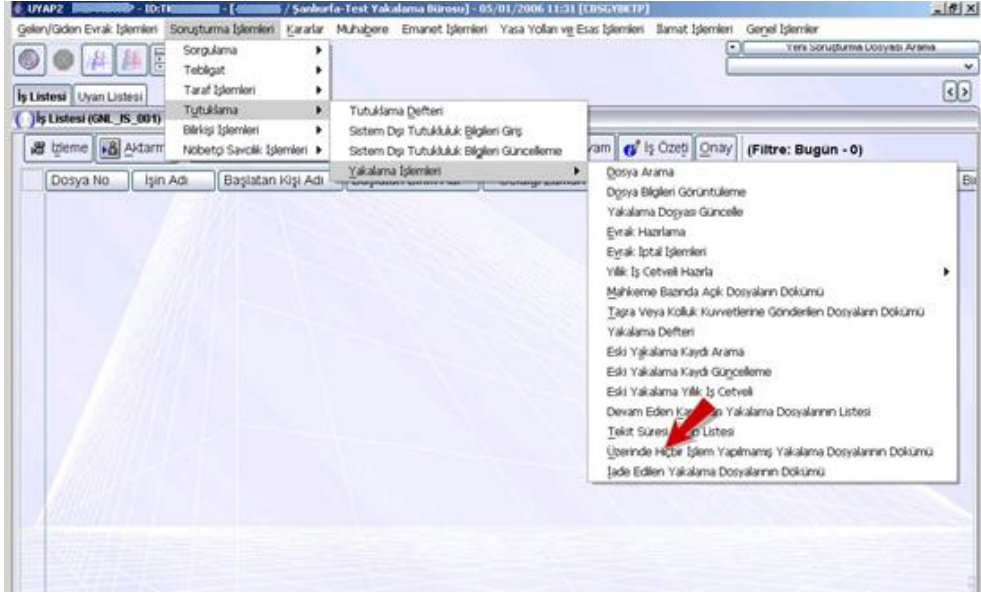
- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinden Yakalama Seçeneği seçilerek Taşra veya Kolluk Kuvvetlerine Gönderilen Dosyaların Dökümü butonuna basılır ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.3: Taşra veya kolluk kuvvetlerine gönderilen dosyaların dökümü UYAP ekranı

2.2.4. Üzerinde Hiçbir İşlem Yapılmamış Yakalama Dosyalarının Dökümü UYAP Ekranı

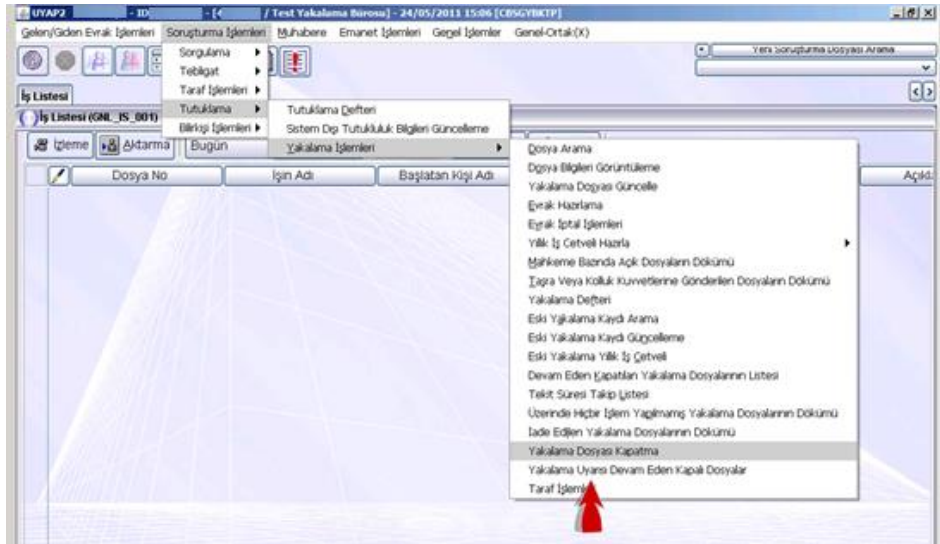
- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinde Yakalama Seçeneği seçilerek Üzerinde Hiçbir İşlem Yapılmamış Yakalama Dosyalarının Dökümü butonuna basılır, ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.4: Üzerinde Hiçbir İşlem Yapılmamış Yakalama Dosyalarının Dökümü UYAP ekranı

2.2.5. Yakalama Dosyası Kapatma UYAP Ekranı

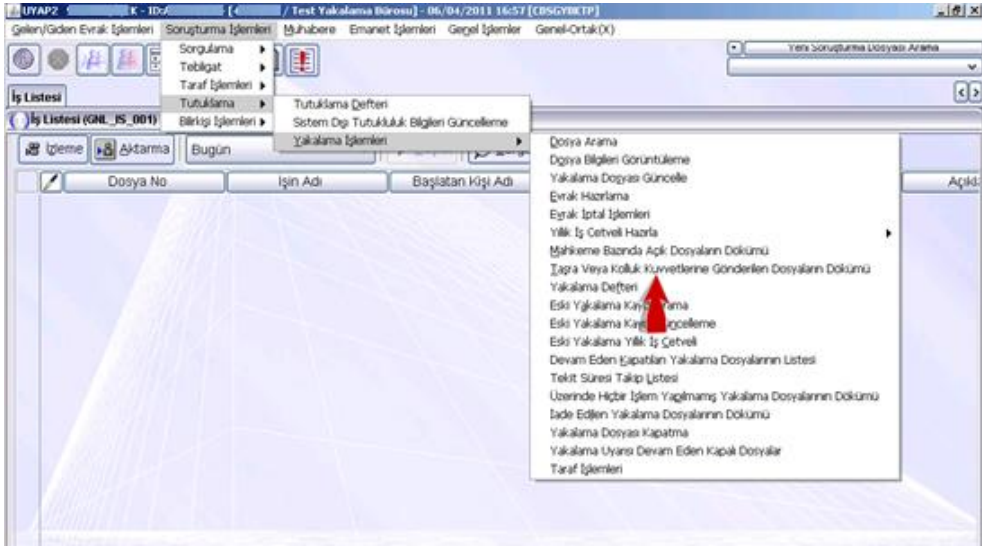
- UYAP ekranından Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinden Yakalama Seçeneği seçilerek Yakalama Dosyası Kapatma butonuna basılır, ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.5: Yakalama Dosyası Kapatma UYAP ekranı

2.2.6. Mahkeme Bazında Açık Dosyaların Dökümü UYAP Ekranı

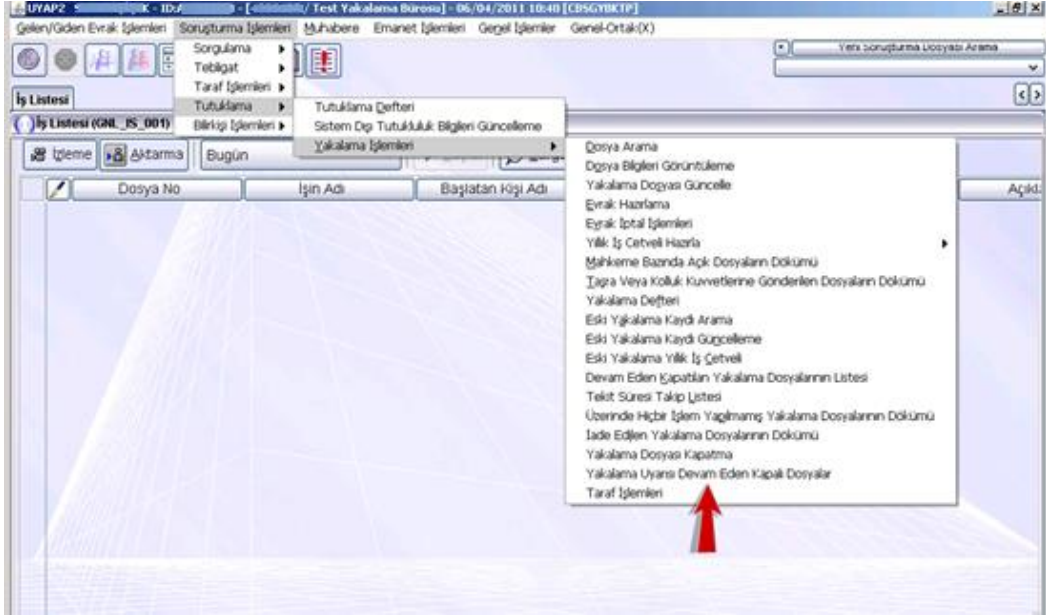
- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinde Yakalama Seçeneği seçilerek Mahkeme Bazında Açık Dosyaların Dökümü butonuna basılır, ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.6: Mahkeme Bazında Açık Dosyaların Dökümü UYAP ekranı

2.2.7. Yakalama Uyarısı Devam Eden Kapalı Dosyalar UYAP Ekranı

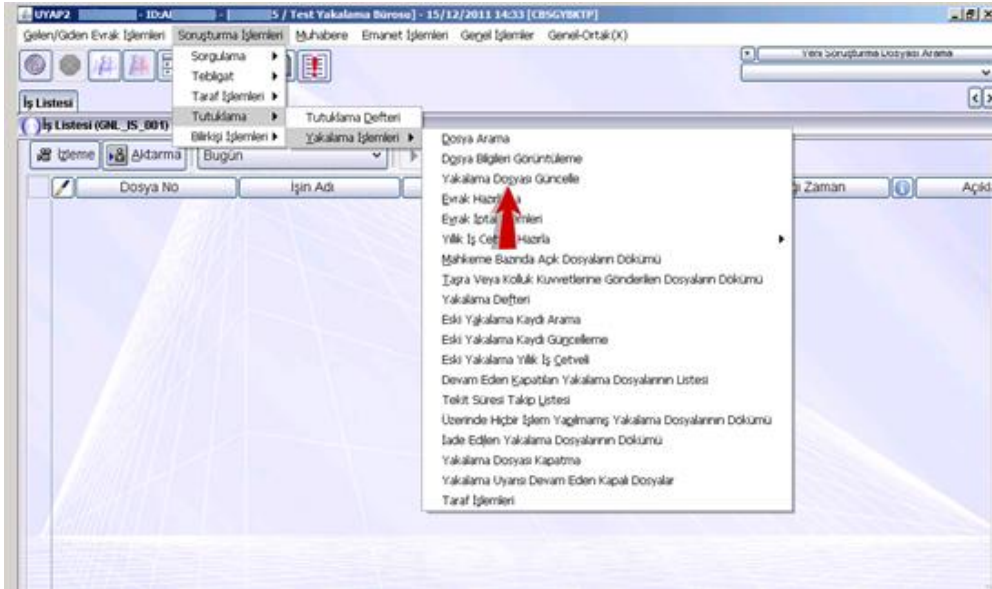
- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinde Yakalama Seçeneği seçilerek Yakalama Uyarısı Devam Eden Kapalı Dosyalar butonuna basılır, ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.7: Yakalama Uyarısı Devam Eden Kapalı Dosyalar UYAP ekranı

2.2.8. Yakalama dosyası güncelleme UYAP ekranı

- UYAP ekranında Soruşturma İşlemleri menüsünden Tutuklama sekmesinde Yakalama Seçeneği seçilerek Yakalama Dosyası Güncelleme butonuna basılır, ilgili iş ve işlemler oluşturulur.

Fotoğraf 2.8: Yakalama Dosyası Güncelleme UYAP ekranı

DEĞERLER ETKİNLİĞİ

“Hiç kimse başarı merdivenlerini elleri cebinde tırmanmamıştır”

J.Keth Moorhead

Bu sözden anladıklarınızı sınıf ortamında tartışınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri olarak yakalama tutanakları oluşturunuz ve yakalamanın kaldırılması işlem basamaklarını araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Yakalama tutanaklarını inceleyiniz.	➤ Bulunduğunuz yerdeki adliyeden yardım almalısınız
➤ Cumhuriyet savcılıklarında Yakalamanın kaldırılması işlem basamaklarını araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Güvenlik önlemlerini almalısınız. ➤ Adli soruşturma ve kovuşturma evrakları birim sorumlusunun izni olmaksızın ilgisiz kişilerce görülmesi yasak olduğundan okulunuzdan bu konuda size yardımcı olmasını istemelisiniz.
➤ Yakalama kararının kaldırılması ekran menülerini inceleyiniz.	➤ Bulunduğunuz yerdeki adliyeden yardım olarak UYAP ekran menülerini incelemelisiniz.
➤ Yakalama kararının kaldırılmasında UYAP DYS ekranlarında çıkan otomatik uyarıları öğreniniz.	➤ Hakkında yakalama kararı kaldırılmış şahıslar için tüm memur ve görevlilerin duyarlı olmaları gerekmektedir ve ayrıca kısa sürede kolluk kuvvetlerine bilgi akışı sağlanmalıdır. Bu bilgi akışının nasıl sağlandığını öğrenmelisiniz.
➤ Yakalama emri verilebilecek hâller nelerdir. Evrak üzerinde hangi işlemlerin yapıldığını ayrıca sorunuz.	➤ Adliyelerde Cumhuriyet savcılığı ve Mahkemeler tarafından hakkında yakalama kararı alınan şahıslarla ilgili olarak emniyet ve jandarma birimlerine bilgi akışının nasıl sağlandığını öğrenmelisiniz.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yakalama tutanaklarını incelediniz mi?		
2. Yakalamanın kaldırılması işlem basamaklarını yaptınız mı?		
3. Yakalama kararının kaldırılması ekran menülerini incelediniz mi?		
4. UYAP DYS ekranlarında çıkan otomatik uyarıları öğrendiniz mi?		
5. Yakalama emri verilebilecek hâlleri ve üzerinde hangi işlemlerin yapıldığını öğrendiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki bireysel öğrenme materyaline geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Yakalama, kişinin denetim altına alınmasıdır.
2. () Yakalama, sadece kaçanı engelleme yetkisi veren bir koruma tedbiri değildir.
3. () Kişinin fiilen denetim altına alındığı an, yakalama anıdır.
4. () Kovuşturma evresinde kaçak sanık hakkında hâkim veya mahkeme resen veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine yakalama emri düzenleyebilir.
5. () Kolluk savcının emri olmadan yakalanan kişiyi bırakabilir.

Aşağıdaki cümleleri dikkatle okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

6. Yakalama, yakalanan kişinin özgürlüğünün kısıtlanması demek olduğundan, kişinin yakalandığı andan itibarenyürürlüğe girer.
7. Yakalamayı tespit etmek üzere kullanılan ilk kriter, “.....” ölçüttür.
8.,yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanuni haklarını derhâl bildirir
9. Yakalanan veya tutuklanarak bir yerden diğer bir yere nakledilen kişilere,kaçacaklarına ya da kendisi veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz ettiğine ilişkin belirtilerin varlığı hâllerindetakılabilir
10.maddesinin birinci fıkrası uyarınca, soruşturma evresinde yakalama emri düzenlenmesini Cumhuriyet savcısı, sulh ceza hâkiminden talep eder.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme ”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Yakalama işlemi kolluk tarafından bir tutanakla tespit edilir ve tutanağın bir sureti yakalanan kişiye verilmez.
2. () Yakalanan kişinin direnmesi, saldırıya teşebbüs etmesi veya saldırıda bulunması hâllerinde kendisine kelepçe takılmaz.
3. () Fiili işlediği zaman onbir yaşını bitirmemiş olanlar ile onbeş yaşını bitirmemiş sağır ve dilsizlerin ceza ehliyeti olmadığı yani mutlak sorumsuzluk döneminde bulunmaları sebebiyle bu kişiler suç nedeniyle yakalanamazlar.
4. () Fiili işlediği zaman 11 yaşını bitirmiş ancak 18 yaşını doldurmamış olanlar suç sebebiyle yakalanamazlar.
5. () Hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından yapılmaz.
6. () Yakalama kural olarak, suçüstü hâllerinde ve bir yakalama emri aranmaksızın yapılır.
7. () Yakalama, hâkim kararı veya Cumhuriyet savcısının emriyle veya doğrudan kolluk kuvveti veya suçüstü hâlinde herkes tarafından yapılamaz.
8. () Yakalama emri, yargılama makamı tarafından verilebileceği gibi Cumhuriyet savcısı veya kolluk kuvvetleri tarafından da düzenlenebilir.
9. () Yakalanan kişi savcı tarafından bırakılabilir, gözaltına alınmasına emir verilebilir veya tutuklanması ya da adlî kontrol uygulanması talebiyle yargıç huzuruna sevk edilebilir.
10. () Yakalama emri nedeniyle yakalama yapılabilmesi için ortada kanunen yetkili merci tarafından çıkartılmış bir yakalama emri (müzekkeresi) bulunmalıdır.

Aşağıdaki cümleleri dikkatle okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

11. Tutuklama müzekkeresine dayananverilebilmesi için daha önceden verilmiş bir tutuklama kararı bulunmalı, fakat kişi ele geçirilmemiş olmalıdır.

12. Kanun, şüpheli veya sanığın gıyabında tutuklama kararı verilmesini kural olarak yasaklamış, onun yerine “.....” adı verilen bir düzenleme öngörmüştür.
13. Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geçsaat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılamıyorsa aynı süre içinde en yakın sulh ceza hâkimi önüne çıkarılır.
14. Hükümlü, hapis cezası veya güvenlik tedbirinin infazı için gönderilen çağrı kâğıdının tebliği üzerine on gün içinde gelmez, kaçar ya da kaçacağına dair şüphe uyandırırsa Cumhuriyet savcısı.....çıkartır.
15. Sevk veya serbest bırakma işlemi ve sebebi "....."na bağlanır, bunun bir sureti gözaltından çıkarılan kişiye verilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise diğer bireysel öğrenme materyaline geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Doğru
5	Doğru
6	Kolluk kuvveti
7	Tutanağa
8	Ülkenin büyükelçiliği veya konsoloslukuna
9	Çağrı kâğıdı
10	Cumhuriyet savcısının

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış
6	hakları
7	objektif
8	Kolluk
9	kelepçe
10	CMK'nın 98.

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Yanlış
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru
11	yakalama müzekkeresinin
12	yakalama emri
13	yirmi dört
14	yakalama emri
15	Sevk/Serbest Bırakma Tutanağı

KAYNAKÇA

- CENTEL Nur, Hamide ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 3. Basım, İstanbul, 2005.
- KUNTER Nurullah, Feridun YENİSEY, Ayşe NUHOĞLU, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Basım, İstanbul, 2006.
- KUNTER Nurullah, Feridun YENİSEY, Ayşe NUHOĞLU, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. Basım, İstanbul, 2008.
- ÖZTÜRK Bahri, M. Ruhan ERDEM, **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. Basım, Ankara 2006.
- TOROSLU Nevzat, Metin FEYZİOĞLU, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 5. Basım, Ankara, 2006.
- YURTCAN Erdener, **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, 4. Basım, Beta Yayınları, İstanbul, 2005.
- FEYZİOĞLU Metin, **5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:62, Ocak-Şubat 2006, (s. 27–61), (5271 sayılı CMK).
- ÖNER Hamdi, **Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda Hürriyet ve Mülkiyeti Takyid Eden Kaideler**, Adliye Ceridesi, c.2, 1939, (s.1971-1986).
- <http://www.yayin.adalet.gov.tr/adaletdergisi/03.sayi/6binnaz.pdf>
- Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği.